

Bakalářská práce

Environmentální výchova v mateřské škole

Studijní program:

B0112A300007 Učitelství pro mateřské školy

Autor práce:

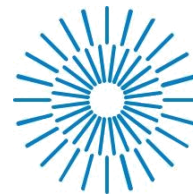
Anna Kotková

Vedoucí práce:

RNDr. Dominik Rubáš

Katedra primárního vzdělávání

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Environmentální výchova v mateřské škole

<i>Jméno a příjmení:</i>	Anna Kotková
<i>Osobní číslo:</i>	P20000368
<i>Studijní program:</i>	B0112A300007 Učitelství pro mateřské školy
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra primárního vzdělávání
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

Cíl: Vytvoření edukačního programu pro rozvoj environmentální senzitivity dětí předškolního věku.

Požadavky:

- 1) studium odborné literatury;
- 2) vytvoření edukačního programu;
- 3) realizace edukačního programu;
- 4) reflexe a sebereflexe;
- 5) provedení kvalitativního výzkumného šetření.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

Čeština

Seznam odborné literatury:

ADAMOVSÁ, M., 2006. *Děti a ekologie aneb Návštěva z planety Gya*. Praha: Rotag.

ISBN 80-903175-8-8

HARAŠTOVÁ, H., 2018. *Kapka Kája*. Praha: Albatros. ISBN 978-80-00-05011-9

LEBLOVÁ, E., 2012. *Environmentální výchova v mateřské škole*. Praha: Portál.

ISBN 978-80-262-0094-9

MEREDITH, S., 2018. *Proč se mám starat o naši planetu?* Praha: Svojk&Co.

ISBN 978-80-256-2386-2

OPRAVILOVÁ, E., GEBHARTOVÁ, V., 2011. *Rok v mateřské škole*. Praha: Portál.

ISBN 978-80-7367-703-9

WATT, F., 2008. *365 výtvarných nápadů na celý rok*. Praha: Svojk&Co.

ISBN 978-80-7352-957-4

Vedoucí práce:

RNDr. Dominik Rubáš

Katedra primárního vzdělávání

Datum zadání práce:

29. března 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 1. dubna 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

PhDr. Jana Johnová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 1. května 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní po-třebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu RNDr. Dominiku Rubášovi, za odborné vedení této bakalářské práce, za jeho trpělivost a rady v průběhu tvorby, v neposlední řadě také za připomínky po dopsání jednotlivých částí práce.

Také bych ráda poděkovala paní PaedDr. Kamile Podrápské, Ph.D. za umožnění aplikace edukačního programu v MŠ Klášterní a paní učitelkám Lence Karpetové a Janě Lajksnerové, za vstřícné přijetí a vedení nejen v průběhu programu ale celé praxe.

Velkou částí se na této bakalářské práci podílela také paní ředitelka MŠ Stružnice Bc. Roxana Janovská, která mi umožnila výzkum ve své MŠ.

Největší dík patří ale mé rodině, která mě ve všem podporovala a byla mi vždy oporou. Současně bych také ráda poděkovala mému příteli, který se mnou vydržel všechny ty chvíle od začátku této práce, kdy to se mnou nebylo vždy lehké.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá environmentální výchovou a jejím uplatněním v praxi. V rámci této práce je také vytvořen edukační program, který byl již vyzkoušen v mateřské škole a jeho funkčnost je tedy ověřena v praxi. V teoretické části jsou vymezené a specifikované pojmy ekologie, environmentální výchova a další pojmy z této oblasti. Zároveň jsou uvedeny dílčí cíle jednotlivých oblastí RVP PV ve vztahu k environmentální výchově. V závěru teoretické části jsou uvedena ekocentra či centra EV v Libereckém kraji. Cílem praktické části je vytvořit edukační environmentální program, který je provázán se všemi výchovně vzdělávacími oblastmi, následně ho aplikovat ve vybrané mateřské škole, s písemným souhlasem paní ředitelky. Součástí praktické části je také konkrétní nabídka činností, která je zpracována v podobě metodických listů pro učitele. V závěru praktické části nalezneme nejen sebereflexi a reflexi od pedagogů, jimž byl program zaslán ke konzultaci, ale i malý kvalitativní výzkum.

Klíčová slova

Environmentální výchova, předškolní vzdělávání, edukační program, kvalitativní výzkum

Annotation

This bachelor thesis deals with environmental education and its application in practice. As part of this work, an educational program is also created, which has already been tested in a kindergarten and its functionality is therefore verified in practice. The theoretical part defines and specifies the terms ecology, environmental education and other terms from this area. At the same time, partial objectives of individual areas of the FEP PpE in relation to environmental education are given. At the end of the theoretical part, eco-centres or EV centres in the Liberec Region are mentioned. The aim of the practical part is to create an educational environmental program that is interconnected with all educational areas, then apply it in a selected nursery school, with the written consent of the headmistress. Part of the practical part is also a specific offer of activities, which is processed in the form of methodological sheets for teachers. At the end of the practical part, we find not only self-reflection and reflection by teachers to whom the program was sent for consultation, but also a small qualitative research.

Key words

Environmental education, preschool education, education program, qualitative research

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Teoretická část.....	12
2.1 Vymezení vybraných pojmů.....	12
2.1.1 Předškolní věk.....	12
2.1.2 Fyzický (tělesný vývoj).....	12
2.1.3 Psychický vývoj.....	12
2.1.4 Mateřský jazyk.....	13
2.1.5 Vývoj myšlení.....	13
2.1.6 Edukační program.....	14
2.1.7 Přírodovědný jazyk a přírodovědná gramotnost.....	15
2.2 Environmentální výchova.....	15
2.2.1 Ekologie.....	16
2.2.2 Cíle environmentální výchovy.....	16
2.3 Environmentální výchova v dokumentech.....	16
2.3.1 Dítě a jeho tělo.....	17
2.3.2 Dítě a jeho psychika.....	17
2.3.3 Dítě a ten druhý.....	18
2.3.4 Dítě a společnost.....	18
2.3.5 Dítě a svět.....	18
2.4 Bezpečnost a pravidla pobytu venku.....	19
2.4.1 Autoregulace.....	19
2.5 Ekocentra a centra EV v Libereckém kraji.....	19
2.5.1 Okres Česká Lípa.....	19
2.5.2 Okres Semily.....	21
2.5.3 Okres Liberec.....	23
3 Praktická část.....	26
3.1 I. Integrovaný blok: <i>Voda v hlavní roli</i>	26
3.2 II. Integrovaný blok: <i>Příroda kolem nás</i>	36
3.3 III. Integrovaný blok: <i>Vnímáme přírodu všemi smysly</i>	47
3.4 IV. Integrovaný blok: <i>Jak chráníme planetu my ?</i>	56
3.5 Rozhovory s dětmi.....	66
3.6 Výzkum environmentální senzitivity dětí.....	68
3.6.1 Příprava výzkumu k realizaci.....	68
3.6.2 Výzkum environmentální senzitivity dětí před a po programu.....	68
3.6.3 Vyhodnocení výzkumu.....	71
3.6.4 Diskuze k výzkumu.....	71
4 Reflexe.....	72
4.1.1 MŠ Klášterní Liberec.....	72
4.1.2 Sebereflexe.....	72
5 Závěr a zhodnocení.....	73
6 Zdroje.....	74
6.1 Tištěné zdroje.....	74
6.2 Internetové zdroje.....	75
7 Seznam příloh.....	77

Seznam použitých zkratk

BP - bakalářská práce

EV - environmentální výchova

MŠ - mateřská škola

PH - pohybová hra

PV - předškolní vzdělávání

RVP PV - rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání

ŠVP - školní vzdělávací program

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je environmentální výchova a její využití v prostředí mateřské školy. Součástí bakalářské práce je vypracovaný měsíční edukační program, včetně metodických listů pro učitele. Hlavním důvodem volby tohoto tématu byl vzestup environmentální výchovy v mateřských školách a nedostatek materiálů prolínajících všechny výchovy a oblasti RVP PV. Zároveň byl důvodem můj dlouhodobý zájem o tuto problematiku.

Každý vnímáme environmentální výchovu či ekologii jinak, proto je tu tato práce, která má dětem přiblížit svět přírody, vše co do něj patří. Také jim má ukázat, jak o něj pečovat. Opírá se o názor, že: „Děti, které se naučí mít rády přírodu, ji poté přirozeně chrání stejně tak, jako třeba svou oblíbenou hračku.“

V teoretické části rozebírám pojmy týkající se environmentální výchovy, ekologie i přírodovědné gramotnosti. Neopomenula jsem ani rozbor fyzického a psychického vývoje dítěte předškolního věku. Velkou část jsem věnovala začlenění environmentální výchovy do jednotlivých oblastí RVP PV. V závěru teoretické části se blíže seznamujeme s jednotlivými ekocentry a středisky EV, které lze najít v Libereckém kraji.

V praktické části předkládám vypracovaný měsíční edukační program se zaměřením na EV. Součástí programu jsou také metodické listy pro učitele. V přílohách jsou přiloženy další materiály k programu, jako noty, hry či zajímavá fakta o zvířatech. Nalezneme zde také sebereflexi a reflexi, spolu s výsledky výzkumu a postřehy z jeho realizace. Pro reflexi ze strany dětí jsem zvolila formu rozhovorů, vedených s dětmi během a po ukončení programu.

Cílem bakalářské práce je vytvoření edukačního programu pro rozvoj environmentální senzitivity dětí předškolního věku a následné uplatnění v MŠ Klášterní v Liberci, s písemným souhlasem paní ředitelky.

2 Teoretická část

2.1 Vymezení vybraných pojmů

2.1.1 Předškolní věk

Předškolním rokem se rozumí období od 3 do 6 let. Laicky řečeno období, kdy dítě navštěvuje mateřskou školu.

Ve své publikaci charakterizují Langmeier a Krejčířová předškolní věk takto: „V širokém smyslu slova se jako předškolní věk označuje celé období od narození (někdy i včetně vývoje prenatálního) až do vstupu do školy. Takové široké pojetí má svůj praktický význam při plánování sociálních a výchovných opatření pro děti před jejich povinnou školní docházkou.“

Takovéto pojetí má svoje mínusy. Vede k tomu, že jsou děti předškolního věku mezi sebou porovnávány a není dbáno na velké rozdíly a změny, které v tomto období nastávají. Především v dnešní době, kdy některé děti do školky nastupují již ve dvou letech, je potřeba chápat toto období zvlášť. Nepočítat s tím, že co jde u předškolních dětí, půjde také u dětí ve třech letech, natož u těch dvouletých. I proto je klíčové pro každého pedagoga znát charakteristiku daného věku a vědět co po dětech může požadovat.

„Předškolní věk v užším slova smyslu je „věkem mateřské školy“, ale nebylo by správné chápat je pouze z tohoto hlediska – jednak mnoho dětí do školky nechodí, jednak rodinná výchova stále zůstává základem, na kterém mateřská škola dále účelně staví a napomáhá dalšímu rozvoji dítěte.“ (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 87)

2.1.2 Fyzický (tělesný vývoj)

„Vztah mezi tělesným a duševním vývojem se projevuje v růstu zubů, stejně jako ve vztahu ve stavu skeletu: např. počet již prořezaných zubů druhého chrupu slouží k diagnóze školní zralosti.“ (Kern a kol., 2015, s.174)

Přibližně ve třetím roce je dítě schopno hrubé motoriky, včetně ovládnutí hlasu. Upevňuje se i jemná motorika, dítě se zlepšuje v kreslení a úchopu předmětů, což souvisí také se sebeobsluhou. Toto ovšem platí pouze za předpokladu, že je dítě přirozeně rozvíjeno. V období šestého roku se dětský mozek blíží aktivitě dospělého, má již přibližně 90 % své finální hmotnosti.

2.1.3 Psychický vývoj

Vývoj k samostatnosti: dítě poznává prostředí kolem sebe. Pokud se nesetká s negativním hodnocením okolí, nabývá důvěru samo v sebe a své schopnosti. Přítomnost blízkých osob má velký vliv při procesu zkoumání.

Vztah k vlastnímu JÁ (egocentrismus), působí na to, jestli dítě bere prostředí jako jím ovládané, typickým příkladem je dětská myšlenka „nevidím já tebe, nevidíš ty mě“

Antropomorfní myšlení: dítě hodnotí prostředí kolem sebe stejně jako hodnotí lidské chování. Příkladem může být „ten schod je ošklivý protože jsem kvůli němu spadl.“ Dítě poté jde a třeba do toho schodu i uhodí.

Magické myšlení: dítě si u věcí kterým nerozumí přidává, jako vysvětlení působení nějaké vyšší moci (např. „když zahřmí, tak se pánbůh zlobí“).

2.1.4 Mateřský jazyk

Dítě se prvotní řeč učí nápodobou, převážně při komunikaci s matkou už v době, kdy na něj mluví matka a dítě ještě mluvit neumí. Jako první se objevují slova z opakující se slabiky („mama“, „tata“, „teta“). Zhruba od jednoho roku a 6 měsíců se objevují první jednoduché věty, dříve dítěti stačilo jedno slovo pro vyjádření celé věty.

2.1.5 Vývoj myšlení

Za myšlení považujeme schopnost (proces), díky které jsme schopni vyřešit problém. Ten můžeme vyřešit pomocí biologických schopností (geny) nebo naučených schopností, díky procesům učení. Člověk takové situace nejčastěji řeší dvěma způsoby, buď se dané situaci přizpůsobí, to nazýváme tzv. asimilací, nebo se v situaci necítí komfortně a tak si ji přizpůsobí podle sebe (akomodace).

Vývojem myšlení a jeho stádií se nejvíce zabýval švýcarský psycholog Jean Piaget. Ve svém výzkumu rozlišoval pět vývojových stádií myšlení (ve většině publikací jsou k dohledání pouze 4 vývojová stádia, proto je zde uvedena tato rozšířená verze z publikace Kern a kol., 2015, s.176).

Těmi jsou:

- Stádium senzomotorické inteligence: v tomto stádiu dítě zkoumá prostředí svými smysly. První pojmy získává jako zpětnou vazbu vnímaných předmětů (měkký, tvrdý, kulatý, teplý,...). Dítě již od necelého 1 roku používá úmyslně nástroje, aby dosáhlo svého cíle (když zatáhnu za provázek, hračka přijede). Těžištěm senzomotorické inteligence je oddělení od názorného.
- Stádium symbolického a předpojmového myšlení: Asi od roku a půl dokáže dítě rozlišit rozdíl mezi symbolem a symbolizovaným předmětem (role – skutečný předmět). Jedním ze symbolických vyjádření je také slovo.

- Stádium názorného myšlení: Toto stádium je pro nás klíčové jelikož právě předškolní věk se s tímto obdobím prolíná. Přibližně do 7 let dítě nedokáže řešit problém a vnímat ho z různých pohledů (srovnej pokus s dřevěnými korálky, sklenice nejsou stejně vysoké a tak v nich nemůže být stejně vody). Jeho mysl ještě nedokáže rozeznat skryté skutečnosti a vnímá pouze to co je zjevné na první pohled. S tím úzce souvisí vývoj dětské výtvarné kresby.
- Stádium konkrétních myšlenkových operací: Teprve od sedmého roku života dokáže dítě rozeznat i abstraktní pojmy, narozdíl od předchozích stádií. Rozezná a dokáže zpracovat skryté skutečnosti. Je schopné vytvářet nadřazené pojmy a operovat s nimi, s čímž souvisí také počítání.
- Stádium formálních myšlenkových operací: Přibližně kolem 11 roku dosáhne inteligence svého vrcholu, dítě dokáže operovat s pouhými znaky a vyvozovat závěry (např. výpočet výsledku, gramatika, ...).

2.1.6 Edukační program

„Myšlenka projektové metody vznikla již na počátku 20. století ve Spojených státech a u nás byla v období reformní pedagogiky v mateřských školách často využívána.“ (Opravilová, Gebhartová, 2011, s.72)

Jinak také vzdělávací program či v širším měřítku ŠVP. Vychází ze zásad RVP PV. Program či projekt může být promyšlený plán nebo organizované činnosti na ústřední téma. Pro MŠ jsou vhodnější spíše krátkodobé projekty, ale mohou být i dlouhodobé. Projekt je většinou součástí většího edukačního programu.

Při přípravě projektu i programu musíme mít na mysli čtyři nezbytné základní kroky:

- Záměr: jaký je smysl programu, čeho chceme dosáhnout, co chceme děti naučit
- Téma: jakým tématem se chceme v programu zabývat, jaké činnosti budou určující, jaké pomůcky chceme používat, digitální nebo klasická forma, ...
- Naše role: jaká je naše role v jednotlivých fázích programu, jakou roli mohou převzít děti, ...
- Zhodnocení výsledku: vzít v úvahu všechny reakce dětí, spolupracovníků. Snažíme se posoudit výchovnost programu z hlediska sociálního a etického.

Program nikdy nesmí vznikat „za každou cenu“ jen proto, že máme děti něco naučit. Pokud bude bavit program nás, děti to poznají a bude je to bavit o to víc, to samé platí naopak, pokud nás bude nudit, děti to nikdy bavit nemůže i kdyby byl sebelepší.

2.1.7 Přírodovědný jazyk a přírodovědná gramotnost

Přírodovědný jazyk a jeho rozšiřování je spojován především s osvojením si pojmů (názvů jednotlivých předmětů, rostlin, živočichů). Schopností pojmenovat procesy s přírodou spojené (vývoj, rozmnožování, přijímání a vylučování potravy). V neposlední řadě, také schopností zařadit předmět nebo zvíře do jednotlivých systémů. V mateřské škole vnímáme těmito systémy především rozlišení – rostlina nebo zvíře, pták, ryba, suchozemský živočich. Zda je rostlina (květina), rostlina (bylinka) nebo strom, či zařazení do skupiny, podle toho kde žije, nebo kolik má nohou.

Přírodovědnou gramotnost můžeme definovat, jako schopnost přemýšlet a pracovat s věcmi souvisejícími s přírodními vědami a současně schopnost tyto věci pojmenovat.

Česká školní inspekce uvádí ve svém dokumentu k přírodovědné gramotnosti toto: *„Přírodovědná gramotnost – (angl. scientific literacy) jedna z řady funkčních gramotností charakterizovaná schopnostmi jedince aplikovat specifické přírodovědecké dovednosti a zapojit se do všech aktivit jeho skupiny a komunity, v nichž je pro efektivní fungování vyžadována gramotnost, a také do těch, které mu umožňují pokračovat ve využívání čtení, psaní a počítání v zájmu jeho vlastního a komunitního rozvoje.“* (Česká školní inspekce, PISA 2015, str.3)

2.2 Environmentální výchova

Jinak nazývána ekologická výchova či „výchova k péči o životní prostředí“. Termín, který koncem devadesátých let minulého století zavedlo ministerstvo životního prostředí.

Můžeme ji definovat jako: *„Veškeré výchovné a vzdělávací úsilí, jehož cílem je především: zvyšovat spoluodpovědnost lidí za současný stav přírody i společnosti, za místo, ve kterém žijí a které je jim domovem, za smysluplné využívání místních zdrojů; rozvíjet citlivost, vstřícnost a tvořivost lidí k řešení problémů péče o přírodu i problémů lidské společnosti; utvářet ekologicky příznivé hodnotové orientace, které kladou důraz na dobrovolnou střídmost, na nekonzumní, duchovní kvality lidského života.“* (Máchal, 2000, str. 15)

Environmentální výchova, jako taková má odhalit důsledky, které způsobují vlivem lidské činnosti devastaci planety a ohrožují život na ní. Předkládá lidem

způsoby, jak je změnou našeho chování možné dosáhnout pozitivních změn v přírodě. A napomáhá pochopení nenahraditelnosti přírody, pro náš život.

2.2.1 Ekologie

Je považována za biologickou vědu, zkoumající vztah organismů mezi sebou navzájem a vztahem mezi organismy a prostředím, ve kterém se vyskytují. Slovo ekologický, je také bráno jako souhrn sousloví, kterými jsou „šetrný k přírodě“ či „ochraňující přírodu.“

K ekologii a získávání dat v tomto odvětví se vyjadřují David Storch a Stanislav Mihulka v jejich díle Ekologie takto: *„Ekologie se zabývá obrovským množstvím procesů, týkajících se všech skupin organismů a probíhajících ve všech typech prostředí a v různých časových i prostorových měřítkách.“* (Storch, Mihulka, 1997, str. 64)

2.2.2 Cíle environmentální výchovy

„Cílem environmentální výchovy by měl být člověk s rozvinutým zájmem o přírodu, s touhou ji poznávat a potřebou ji aktivně ochraňovat s tzv. environmentální senzitivitou. Podle výzkumů tato citlivost prokazatelně souvisí s možností přímého kontaktu s přírodním prostředím v dětství.“ (Leblová, 2012, s.16)

Činčera uvádí ve své publikaci k cílům environmentální výchovy toto: *„Cílem environmentální výchovy je 1. posílit naše vědomí a porozumění ekonomické, sociální a ekologické provázanosti v městských i venkovských oblastech; 2. poskytnout každému příležitost dosáhnout znalostí, hodnot, názorů, odpovědnosti a dovedností k ochraně a zlepšování životního prostředí; 3. tvořit nové vzorce chování jednotlivců, skupin i společností jako celku vstřícné k životnímu prostředí.“* (Činčera, 2007, str.12)

Pokud bychom měli tedy shrnout cíle environmentální výchovy, nejpravděpodobněji bychom mluvili o rozvoji povědomí v oblasti přírodní gramotnosti a ekologie. Dalším cílem je vzbuzení touhy chránit přírodu a starat se o ni, zároveň vytvořit v člověku zájem tyto informace a zkušenosti předávat ostatním lidem i dalším generacím.

2.3 Environmentální výchova v dokumentech

Environmentální výchova je ukotvena hned v několika dokumentech, pro účely této bakalářské práce jsou zde uvedeny dva, těmi jsou RVP PV a zákon o životním prostředí.

„Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek

a k úctě k životu ve všech jeho formách.“ (Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí)

Environmentální výchova se stejně, jako všechny ostatní výchovy prolíná všemi oblastmi RVP, proto jsem se rozhodla zde uvést pouze typické příklady dané oblasti.

2.3.1 Dítě a jeho tělo

Vedení dítěte ke zdravému životnímu stylu a postojům, využití smyslů pro vnímání přírody, volba správného oblečení.

Dílčí vzdělávací cíle této oblasti, vztahující se k EV (RVP PV, 2021, str. 15):

- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

2.3.2 Dítě a jeho psychika

Podpora duševní pohody, psychická zdatnost a odolnost, rozvoj řeči a přírodovědného jazyka, popis prožitků.

Tato oblast má tři podoblasti. Zde jsou uvedeny dílčí cíle těchto oblastí, vztahující se k EV (RVP PV, 2021, str. 17):

Jazyk a řeč

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle - rozvoj schopnosti sebeovládání

- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

2.3.3 Dítě a ten druhý

Podpora utváření vztahu mezi dětmi a vztahu učitel-žák, či vztahu k jiným dospělým. Podpora vzájemné komunikace, rozvoj prosociálních vztahů (pomáhat mladším, pomoci nést batůžek unaveným, ...). Respekt, spolupráce, ohleduplnost, ...

Dílčí vzdělávací cíle této oblasti, vztahující se k EV (RVP PV, 2021, str. 23):

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních a neverbálních

2.3.4 Dítě a společnost

Uvedení dítěte do společnosti druhých, dodržování norem a hodnot dané společnosti (socializace). Dítě přijímá duchovní i materiální hodnoty společnosti, poznává svět kultury a umění. Podpora autentického vyjadřování, povědomí o mezilidského chování a morálních hodnotách (vadí mi nepořádek, plýtvání, když si lidi ubližují...).

Dílčí vzdělávací cíle této oblasti, vztahující se k EV (RVP PV, 2021, str. 25):

- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije.
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

2.3.5 Dítě a svět

Environmentální oblast. Založení elementárního povědomí o okolním světě. Děti si vytváří kladný vztah k prostředí ve kterém žijí, prostředí školky, městu, státu. Pozorují změny v přírodě během všech ročních období.

Dílčí vzdělávací cíle této oblasti, vztahující se k EV (RVP PV, 2021, str. 27):

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním a technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí a jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

2.4 Bezpečnost a pravidla pobytu venku

Oblečení: Základem je dbát na vhodné oblečení, také na dostatek oblečení vzhledem k počasí.

Alergie, otravy: zvýšený pozor musíme dát na otravy jedovatými plody v přírodě a na jednotlivé alergie dětí.

Lékárnička: při pobytu v přírodě je vždy potřeba mít u sebe lékárničku.

2.4.1 Autoregulace

Je dovednost, která vede k samostatnému vyhodnocení rizika a možných následcích našeho jednání. Vyšší úrazovost tak nastává u dětí, které nejsou vedené k vlastnímu úsudku a jsou před výzvami příliš chráněné. Proto by cílem výchovy nemělo být jen omezení rizika pro dítě, ale především nácvik autoregulace.

„Autoregulace, sebevýchova závisí na správném poznání vlastních schopností a zkušeností, předností a nedostatků v rysech osobnosti, na vlastní zralosti, či nezralosti“ (Čáp, Čechová, Rozsypalová, 1998, s. 119)

2.5 Ekocentra a centra EV v Libereckém kraji

2.5.1 Okres Česká Lípa

Ekocentrum Brniště

- *„Od roku 2013 se věnujeme ekologickému vzdělávání a péči o naše okolí. Zaměřujeme se na environmentální výchovu a zážitkovou pedagogiku. Nabízíme ekologické výukové programy a programy*

zaměřené na oblast zemědělství pro mateřské, základní a střední školy. Rovněž pořádáme semináře pro pedagogické pracovníky.”
(www.ekocentrumbrniste.cz)

- Součástí Ekocentra Brniště je stezka Hastrmanů a Stezka sochy ve skalách.
- Jednoho programu pro mateřské školy a jednoho programu pro základní školy byla součástí sestra autorky, absolvovala program v centru se třídou a z obou programů přijela nadšená.
- Jako nevýhody ekocentra lze považovat jeho umístění. Jeho blízkost řeznictví nedělá nejlepší dojem. Toto řeznictví se totiž nachází hned vedle ekocentra a po programu, kde je dětem vyprávěno o ochraně přírody a zvířat, není nejlepší volba vyjít ven a vidět tam tento obchod s masem.
- V současné době (srpen 2022) centrum nabízí programy: *„Zaměstředství žije!”*; *„Jablíčko”*; *„O Inu, aneb jak krtek ke kalhotkám přišel.”*

Ekoporadna ORSEJ

- *„Ekocentrum sídlí v budově Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě. Pořádáme tematicky zaměřené programy a přírodovědné exkurze. Nabízíme odborné konzultace a informační materiály. Hlavní náplní našeho ekocentra je příprava a realizace programů tematicky zaměřených na ochranu přírody, krajiny a veškerou živou i neživou složku. Zejména pro MŠ a ZŠ jsou určeny velké celodenní akce - Den Země nebo Den zvířat.”* (ekocentra.cz)
- Každý rok je muzeem pořádána ekologická olympiáda.
- Autorka sama navštívila program několikrát jako dítě a i později na střední škole v rámci praxe v MŠ a všechny považuje za povedené.
- ORSEJ nabízí různé programy vztahující se k danému měsíci: (ne však všechny měsíce)

Duben - Den Země

Květen - Žabí noc, Vítání ptačího zpěvu

Červen - Motýlí noc

Srpen - Noc pro netopýry

Září - Výstava hub s mykologickou poradnou

Říjen - Den zvířat, Festival ptačího zpěvu

Listopad - Ekologická soutěž, Putování po vydřích stopách

Prosinec - Čekání na Ježíška

- Poradna slouží také jako tzv. sběrné místo handicapovaných živočichů

Geopark Ralsko o.p.s.

- Geopark byl založen roku 2013
- Základní myšlenkou geoparku je cestovní ruch spolupracující s životním prostředím a přitom přístupný pro všechny.
- Základní body vize geoparku jsou:

a) Posílit environmentální rozvoj regionu, založený na ochraně přírodních a kulturních hodnot

b) Posílit ekonomický rozvoj regionu, založený na šetrné turistice a pozitivní prezentaci

c) Posílit sociální rozvoj regionu, založený na znalostech a vzdělání

- Geopark nabízí nejen programy pro školy i veřejnost, ale také vyjíždí na různé workshopy.

2.5.2 Okres Semily

Semínko země

- *„Semínko země nabízí a umožňuje rodinám, žákům MŠ a ZŠ z bytovek a panelových domů zažít romantický prostor dřevěnky a zahrádky při rukodělných činnostech a zahradnických pracích.”* (ekocentra.cz)
- Při centru je také veden dětský přírodní klub Kořínek, který mohou navštěvovat děti již od dvou let
- Centrum je členem sítě MRKVIČKA, což je síť mateřských center a je držitelem ocenění Školka blízka přírodě

Hrad Rotštejn

- Nejde o klasické ekocentrum.
- *„Hrad Rotštejn nabízí unikátní propojení zříceniny středověkého hradu zasazené do prostředí přírodní rezervace Klokočské skály s environmentální a ekologickou výchovou.”* (ekocentra.cz)
- Centrum nabízí hned několik programů – bylinkové setkání, dny svaté Markéty, eko dny s Oskarem a také vlastivědné vycházky. Jednou z aktivit je také zapojení se do aktivní ochrany přírody a to např. čištění studánek, péče o naučnou stezku, ...

Ekocentrum Sedmihorky

- Provozovatel: Středisko ekologické výchovy Český ráj
- Centrum využívá zázemí kempu Sedmihorky
- Krátkodobé výukové programy i vícedenní pobytové programy „na míru“

„Při realizaci programů se vždy snažíme využívat atraktivní přírody Chráněné krajinné oblasti Český ráj obklopující naše středisko. Programy probíhají většinou v terénu, aby byl co nejvíce umožněn přímý kontakt s přírodou. Nabízíme výukové programy pro mateřské, základní i střední školy. Naše programy jsou prioritně koncipovány jako zážitkové. Kromě okolní atraktivní přírody máme k dispozici malou zvířecí farmu a koníky, ovce, kozy atd. a pro případ nepřízně počasí dvě velké podkrovní klubovny.

Pro školy nabízíme možnost odborných konzultací týkající se praktického začlenění programů ekologické výchovy do výuky. “ (ekocentrum.cz)

Dům přírody Českého ráje

- nachází se v budově bývalé školy v Dolánkách u Turnova
- multismyslová expozice, vzdělávací programy pro rodiny s dětmi a školy
- občerstvení z regionálních potravin
- výstavy, exkurze, vzdělávací programy, prohlídka expozice s průvodcem i bez
- Jedno z center středisek STREVLIK

Centrum Tábor, z.s.

„Sociálně terapeutické centrum Tábor společně s Nadací Tábor byly založeny, aby umožnily prožitek lidského společenství a vztahu k zemi a k sobě navzájem, bez ohledu na věk. Je to úkol, velmi náročný, pracující na vědomém zachování hodnot a skutečného lidství. V době kdy lidé podléhají virtuálním realitám, znamená zemědělská práce návrat ke skutečným, z nichž člověk žije.

Pozorování růstu rostlin, zemědělských zvířat, ročních období a práce za každého počasí venku pomáhá dezorientovaným mladým lidem i dospělým uvědomovat si trvalé hodnoty. Děti se učí úctě k zemědělské práci, potravinám i k sobě navzájem. Učí se pěstovat, sklízet a z obilí péci chléb v naší zahradě. Učí se s přírodou spolupracovat a její rytmy prožívat.” (ekocentra.cz)

2.5.3 Okres Liberec

DIVIZNA

- středisko ekologické výchovy při ZOO Liberec
- denní specializované pracoviště pro podporu a rozvoj environmentální výchovy
- praktická environmentální výchova pro všechny stupně škol a také poradenství pro zařazování environmentální výchovy do vzdělávacích plánů škol
- vzdělávací akce pro pedagogy, studenty pedagogických fakult a osvěta pro širokou veřejnost
- koordinace sítě škol v Libereckém kraji a koordinace programů ekoškola a Škola pro udržitelný život v rámci Libereckého kraje
- cíl: *„Posilovat ve společnosti odpovědnější jednání vůči životnímu prostředí v souladu s udržitelným rozvojem.“* (ekocentra.cz)

Ekocentrum Jizerka

- horská osada Jizerka v samém centru Jizerských hor
- realizace pobytových ekovýchovných programů pro všechny stupně škol a doplňkové akce pro veřejnost
- ekologické pobyty a programy s možností delšího pobytu
- již 11 let se zde pořádá tradiční jarní a podzimní úklid Jizerských hor s dobrovolníky
- Ornitologické víkendové akce – „Soví noc“ a „Den s dravci“

Ekocentrum Armillaria

- programy pro všechny stupně škol
- semináře i pobytové akce s programem na míru
- přednášky pro veřejnost, poradenská činnost, publikace a materiály zdarma i k zakoupení
- péče o dvě naučné stezky – NS Vesecké údolí, NS Mojžíšův pramen, Císařský kámen
- dvoudenní ekologické programy v Jizerských horách, okolo chaty Hubertka

„metodická a informační podpora při začleňování témat ochrany přírody a environmentální výchovy do výuky“ (ekocentra.cz)

První volnočasový EKOPark Liberec

- environmentálně zaměřené programy pro školy, rodiny s dětmi a mimoškolní kolektivy
- člen projektu M.R.K.E.V.

„V EKOParku se zaměřujeme na schopnost přímého kontaktu s přírodou, uvědomění si citlivosti k přírodě a reflexi různých pohledů na přírodu. Snažíme se také o rozvoj všech aspektů sociálního pilíře udržitelného rozvoje, klademe tedy důraz na lidské hodnoty a postoje, kvalitu mezilidských vztahů, statut rodiny, nabídku originálního vyžití a aktivní trávení volného času.“ (ekocentra.cz)

- Ekovýchové programy:

Den bláta, naučná stezka Čtyři živly, Rodinná dobrodružná cesta EKOParkem za pokladem, Uklidme svět, Uklidme Česko, Ekodílničky

- přírodní učebna - prostor nabízející mnoho interaktivních prvků, které umožňují široké spektrum aktivit
- Součástí EKOParku jsou: houpací sítě, relaxační prvky, piknikové paloučky, obří pískoviště, knihobudky, hmyzí hotel, miniZOO, dětské bludiště, stezka naboso, vodní ekohrátky a další.

ČMELÁK – společnost přátel přírody

- nezisková organizace, která spojuje praktickou ochranu přírody s ekologickou výchovou
- zaměření na školy ležící poblíž, případně dojíždí i do škol
- lektoři učí přímo v terénu
- krátkodobé programy, dlouhodobé programy, metodika a příručky, praxe pro studenty, mezinárodní workcampy
- vlastní lesní školky, spolupráce s vlastníky lesů v okolí, velké revitalizační projekty (mokřady v Jablonném)

„naším hlavním posláním je nenásilné prosazování trvale udržitelného způsobu života a vytváření harmonických vztahů mezi lidmi a přírodou.“ (ekocentra.cz)

STŘEVLIK: středisko ekologické výchovy Libereckého kraje, toto středisko bylo založeno Libereckým krajem, zaměřuje se na rozvoj přírodovědného cítění a znalostí o přírodě a životním prostředí obecně. Jeho prací je především seznámení lidí všeho věku s rozvojem venkova a udržitelným

způsobem života, nejčastějšími návštěvníky jsou ale žáci mateřských a základních škol.

Hejnice: od roku 2016, environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

- podpora učitelů v začleňování environmentální výchovy do ŠVP, semináře dalšího vzdělávání, konference, koordinace sítí mateřských škol se zájmem o environmentální výchovu (MRKVIČKA)
- Pro veřejnost jsou pořádány několikrát do roka Ekodny, kde se děti mohou svézt na koni, mohou se zapojit do aktivní ochrany přírody a prožít den v areálu a okolní přírodě

Cíl: rozvíjet úctu k životu ve všech formách

Oldřichov v Hájích: v těsném sousedství Jizerskohorských bučin (UNESCO)

- pobytové a denní programy zaměřené na přírodu Jizerských hor
- Individuálním návštěvníkům nabízeno ubytování ve Slunečním době (v době autorčiny návštěvy, květen 2022, tato možnost nebyla z důvodu naplněné kapacity Slunečního domu uprchlíky z Ukrajiny)
- Interaktivní expozice JIZERKY VŠEMI SMYSLY

Environmentální program: Na křídlech modráska

- tento program byl autorkou absolvován s MŠ Klášterní v rámci praxe v květnu 2022
- Autorka této práce uvedla k absolvovanému programu následující: *„Obsah byl velmi pestrý a dle mého názoru bavil malé děti i předškoláky, pro které je v tomto období už vše trapný a nudný, od začátku až do konce. Nebylo to nijak přepřácané a použité metody byly vyvážené. Zajímavé to nebylo jen pro děti, ale i pro nás učitelky. Na paní vůbec nebylo vidět, že tento program dělá poprvé, jak nám na konci programu přiznala. Všichni jsme si to moc užili a třešničkou na dortu bylo, že nám paní nabídla kávu, která opravdu bodla. Program probíhal asi takto – Nejprve paní pustila dětem pohádku o modráskovi, z cyklu Hurvínkovy cesty do přírody a poté si o motýlcích povídali. Následovala aktivita se slaným těstem, kdy si děti vyráběly motýlky z tohoto těsta a listů. Poslední aktivitou byl pobyt venku na louce, kde si děti nejprve hledaly motýlka stejného jako měly na krku, tvořily skupinky těchto motýlků. Následovaly motýlí závody, kdy přenášely míček na lžici (dvě družstva proti sobě). Odměnou pro naše motýlky bylo ochutnávání svým brčkem nektaru z kytiček. (kytičky byly kelímky naplněné různými džusy a na kelímku vždy byly připevněny okvětní lístky)“*

3 Praktická část

3.1 I. Integrovaný blok: *Voda v hlavní roli*

1. den

Ranní cvičení – rozcvička, hra: „Z vody do vody“

Ranní kruh: seznámení s tématem týdne (*formy vody, koloběh vody, znečištění vody, důležitost vody, kde najdeme vodu v přírodě, šetření vodou*)

Hlavní činnost – hudební výchova: Čistá voda

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: pexeso, možnost nahlédnout do knížek, rybník z kostek

2. den

Logopedická chvílka

Ranní kruh: opakování tématu předchozího dne, upřesnění tématu dne (*důležitost vody, šetření vodou.*)

Hlavní činnost – Rozumová, environmentální činnost: *Potřeba vody nejen pro rostliny*

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: pexeso, možnost knížek, puzzle květin

3. den

Ranní cvičení – rozcvička, hra: „rybičky, rybičky“

Ranní kruh: opakování témat předchozích dní, upřesnění tématu dne (*formy vody v přírodě, skupenství – ukázka*)

Hlavní činnost – výtvarná výchova: *formy vody (kde najdeme vodu v přírodě)*

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: pobyt na zahradě, hledání reálných forem vody na zahradě a v jejím okolí

4. den

Ranní cvičení – rozcvička, pohybová hra: „kapičky, mrak“ (*obměna hry – molekuly*)

Ranní kruh: opakování témat předchozích dní, upřesnění tématu dne

Hlavní činnost – literární výchova: *práce s textem – kapka Kája*

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: pexeso, skládání koloběhu vody, možnost knížek

5. den

Logopedická chvílka

Ranní kruh: opakování témat předchozích dní, opakování informací z celého bloku

Hlavní činnost – tělesná výchova: *překážková dráha - koloběh vody*

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: rybník, čištění vody, vyhodnocení pokusu s vodou

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

1. INTEGROVANÝ BLOK: *Voda v hlavní roli*

Třída: Lvičata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Pohybová činnost - rozcvička

Vzdělávací oblast: dítě a jeho tělo, dítě a jeho psychika

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů

Cíl: Rozvoj pohybových schopností

Dílčí cíle: Rozvoj koordinace, rozvoj hrubé motoriky

Konkrétní výstupy činnosti: děti si protáhnou tělo, děti si zdokonalí koordinační schopnosti, děti si zdokonalí hrubou motoriku, děti se naučí nové cviky

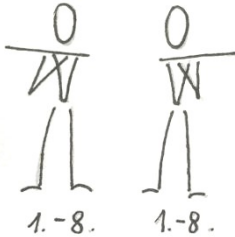
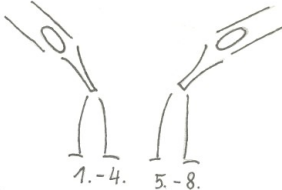
Způsob hodnocení: slovní

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Napodobování

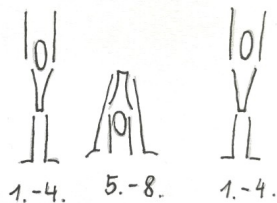
Organizační formy: hromadná výuka v tělocvičně/třídě

Pomůcky: podložky

Prostředí: třída

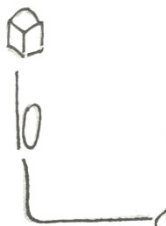
<p>Čas: 2 minuty 3 minuty 10 minut</p>	<p>Popis činnosti: Motivace Rušná část - běh a chůze na rytmus bubínku či zaměřená na téma dne Průpravná část 1. Stoj mírně rozkročný, předpažit levou, pravou předpažit poníž skrčmo a přitáhnout pravou paží levou k hrudníku. (pak obráceně) 8x - každá 4x</p> <p>2. Mírný stoj rozkročný. Úklon vpravo a vlevo ruce vzpažené. 8x</p> <p>3. vyklepeme ruce 4. Stoj mírně rozkročný, ruce předpažit. Hluboký předklon.</p>	<p>Poznámky:</p>
--	---	-------------------------

4x

5.sed, narovnaná zpevněná záda, vzpažit
(natahujeme se za kostičkou)

2x

1.-8.

6.sed, mírně rozkročný, hluboký předklon 8x
(natahujeme se aby jsme si zavázali tkaničky)

1.-8.

7.vyklepeme ruce i nohy

8. Sed , rozkročný, hluboký předklon k pravé a
poté k levé noze 4x ke každé noze

1.-8.

1.-8.

9. sed spatný, ruce podpora za zády. (špičky,
fajfky) 8x

1.-4.

5.-8.

5 minut

3 minuty

Relaxace - poslech hudby/pohádky - klidný leh na
podložce

Hodnocení a závěr

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

1. INTEGROVANÝ BLOK: *Voda v hlavní roli*

Téma: VODA

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Hudební chvílka - píseň „Čistá voda“

Vzdělávací oblast: Dítě a jeho tělo, dítě a psychika, dítě a svět

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: Rozvoj citu pro rytmus a sluchové paměti

Dílčí cíle: Rozvoj artikulace, vztahu k hudbě, citu pro výšku tónu, ovládnání dechu

Konkrétní výstupy činnosti: Děti se naučí text písně čistá voda, děti se zvládnou dechová cvičení.

MOTIVACE: *Voda, co se vám vybaví když se řekne voda? Žijí ve vodě nějaké živočichové (obrázky)? Co je pro ně důležité, jaká musí být voda, aby se jim v ní dobře žilo? (čistá) Jak se musíme chovat, aby ta voda byla čistá, jak můžeme pomoci? My se dnes naučíme o čisté vodě písničku.*

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: frontální výuka ve třídě

Pomůcky: Noty, klavír, obrázky

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty	Motivace	
3 minuty	Hlasová výchova – dechové cvičení,	
2 minuty	rozezpívání	
5 minut	Vzorové předvedení písně	
3 minuty	Společný nácvik písně	
	Závěrečné zopakování písně a hodnocení	

Závěr: Vám to zpívání moc krásně šlo, moc vás všechny chválím nejvíce jsem slyšela xy a za to je velká pochvala.

Zdroje: ADAMOVSÁ, M., 2006. *Děti a ekologie aneb Návštěva z planety Gya*. Praha: Rotag. ISBN 80-903175-8-8.

Noty viz příloha

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

1. INTEGROVANÝ BLOK:

Téma: Potřeba vody nejen v přírodě

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Environmentální výchova - „Potřeba vody nejen v přírodě“

Vzdělávací oblast: Dítě a svět

Klíčové kompetence: Kompetence k řešení problémů, kompetence k učení

Cíl: Uvědomění si významu vody

Dílčí cíle: Uvědomění si vzniku života rostliny

Konkrétní výstupy činnosti: Děti si uvědomí význam vody nejen pro rostliny, ale také pro lidi a zvířata, děti si připraví klíčící hrách

MOTIVACE: *Co by se stalo, kdyby na Zemi zmizela voda? Proč je voda důležitá? K čemu potřebují rostlinu vodu? A k čemu my? Jak se postarat o to, aby nám voda nedošla, má někdo nápad? Ano, to je dobrý nápad. Tak si pojďme spolu začít takový pokus...*

Způsob hodnocení: Slovní

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Experimentování

Organizační formy: Frontální výuka a poté individuální při zalévání

Pomůcky: misky, vatové tampónky, hrách, voda

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti + metodika:	Poznámky:
2 minuty 2 minuty 5 minut	Environmentální výchova -Potřeba vody 1. Motivace 2. Vysvětlení pokusu 3. Samotný pokus – do misek dáme vatové tampónky, jeden namočíme druhý ne, dáme na ně hrách a další tampónek, označíme tu kde je voda 4. Děti další dny chodí a rosí po domluvě tampónky	

Závěr: *Tak teď tu necháme hrách takhle spát a budeme ho chodit kontrolovat a starat se o něj každý den. Kdo mi ale poví, proč se o něj musíme starat? A proč potřebujeme vodu?*

Zdroje: Vlastní nápad

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

1. INTEGROVANÝ BLOK:

Téma: Formy vody v přírodě

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Výtvarná činnost - Formy vody v přírodě

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: Rozvoj představivosti, tvořivosti

Dílčí cíle: Rozvoj práce s tužkou, kompozice, porozumění zadání

Konkrétní výstupy činnosti: Děti nakreslí formu vody v přírodě, děti si procvičí správný úchop psací potřeby, děti zvládnou nakreslit zadání v rámci svého vývoje, děti zvolí správné barvy.

MOTIVACE: *Víte jak vypadá voda? Ano, správně. A co je tohle? (obrázek ledu) Led je také voda, akorát je tuhý, říká se tomu, že je pevný, zjistit to můžeme tak, když si dáme led na talíř, tak se z něj v teple stane voda. A nad hrncem je co, když je jídlo moc teplé, ano pára. Myslíte, že by mohla být pára také voda? Ano je a to si můžeme ukázat, tady na tomto hrnečku a talířku. Kdy se nám malé kapičky páry spojily ve větší kapky vody. Jako byl led tuhý, tak pára je plynná forma vody. Voda, jak ji známe je kapalina, tak se jí říká kapalná, to se všechno budete učit ve škole. Jak můžeme najít vodu v přírodě? (potůčky, řeky, moře, ledovce, déšť, oceány, jezera, rybníky, ...)*

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: frontální výuka u tabule a stolečků

Pomůcky: obrázky, pastelky, papíry A4, led, hrneček a talířek, teplá voda, miska s vodou

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
5 minut 20 minut	Motivace, seznámení s tématem Kreslení – každé z dětí si vybere jednu formu vody (jak můžeme najít vodu v přírodě) a nakreslí ji	
5 minut 2 minuty	Úklid místa Hodnocení závěr	

Závěr: *Moc vás všechny chválím, máme tu spoustu krásných kreseb. Kdo mi ještě zopakuje, jaké formy vody můžeme najít v přírodě? Ano, správně.*

Zdroje: Vlastní nápad

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

1. INTEGROVANÝ BLOK:

Téma: Koloběh vody

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Práce s textem - Kapka Kája

Vzdělávací oblast: Dítě a psychika, dítě a ten druhý

Klíčové kompetence: Komunikativní kompetence, kompetence k učení

Cíl: Pochopení textu

Dílčí cíle: Poslech, vnímání informací, rozvoj paměti a pozornosti, rozvoj komunikačních schopností

Konkrétní výstupy činnosti: Děti budou pozorně poslouchat text a vnímat jeho obsah, děti budou aktivně odpovídat na otázky.

MOTIVACE: *Dnes si přečteme příběh, o čem ten příběh bude nám prozradí tento obrázek, co by to tak mohlo být? Ano správně kapička a o čem by ta pohádka mohla být. Tak se pojdme podívat, o čem to bude.*

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: práce s textem

Organizační formy: frontální výuka

Pomůcky: kniha, obrázky

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti + metodika:	Poznámky:
5 minut	Práce s textem 1. Fáze – motivace, evokace – Tajemný obrys, myšlenková mapa	<i>Otázky jsou součástí knihy.</i>
10 minut	2. Fáze – Uvědomění významu informací – samotná četba, kladení otázek během četby	
10 minut	3. Fáze – Reflexe – kladení otázek, znázornění koloběhu vody	

Závěr: *Já tu mám obrázky a my si spolu otestujeme, jak jste pozorně poslouchali (aktivita). To jsem opravdu ráda, že se ukázalo, jak hezky jste mě poslouchali a jak si to pamatujete. Ještě si to spolu jednou zkusíme zítra.*

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

1. INTEGROVANÝ BLOK: *Voda v hlavní roli*

Téma: Koloběh vody

Třída: *Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule*

Činnost: **Pohybová činnost - překážková dráha - Koloběh vody**

Vzdělávací oblast: Dítě a jeho tělo, Dítě a svět

Klíčové kompetence: kompetence k řešení problémů, kompetence k učení

Cíl: Rozvoj pohybových schopností - skok, běh, chůze, šplh.

Dílčí cíle: Rozvoj rovnováhy, koordinace, hrubé motoriky, orientace v prostoru.

Konkrétní výstupy činnosti: Děti překonají bez větších problémů všechny překážky, děti si všípí získané informace o koloběhu vody vlastní zkušeností při modelové cestě kapek (dětí), děti vyvinou a rozvinou pohybové schopnosti a hrubou motoriku, rozvinou své koordinační schopnosti a schopnost rovnováhy.

MOTIVACE: *Pamatujete si, o kom jsme si včera četli pohádku? (O Káje) Co byla Kája? (kapička) Kdo si vzpomene, co dělají kapičky celý jejich život? (putují) Ano, správně putují a já bych nyní od vás ráda slyšela, jak ta jejich cesta vypadá? Co se během ní děje? Ano, správně. My si spolu dnes zahrajeme na takové kapičky, které putují, tak pojďme na to.*

Způsob hodnocení: Hodnocení slovní v průběhu dráhy ke konkrétním pohybům, co ano co ne, konkrétní pochvaly.

Uplatněné výchovně vzdělávací metody: napodobování - *opakování cviků na stanovištích*

Organizační formy: frontální, skupinová

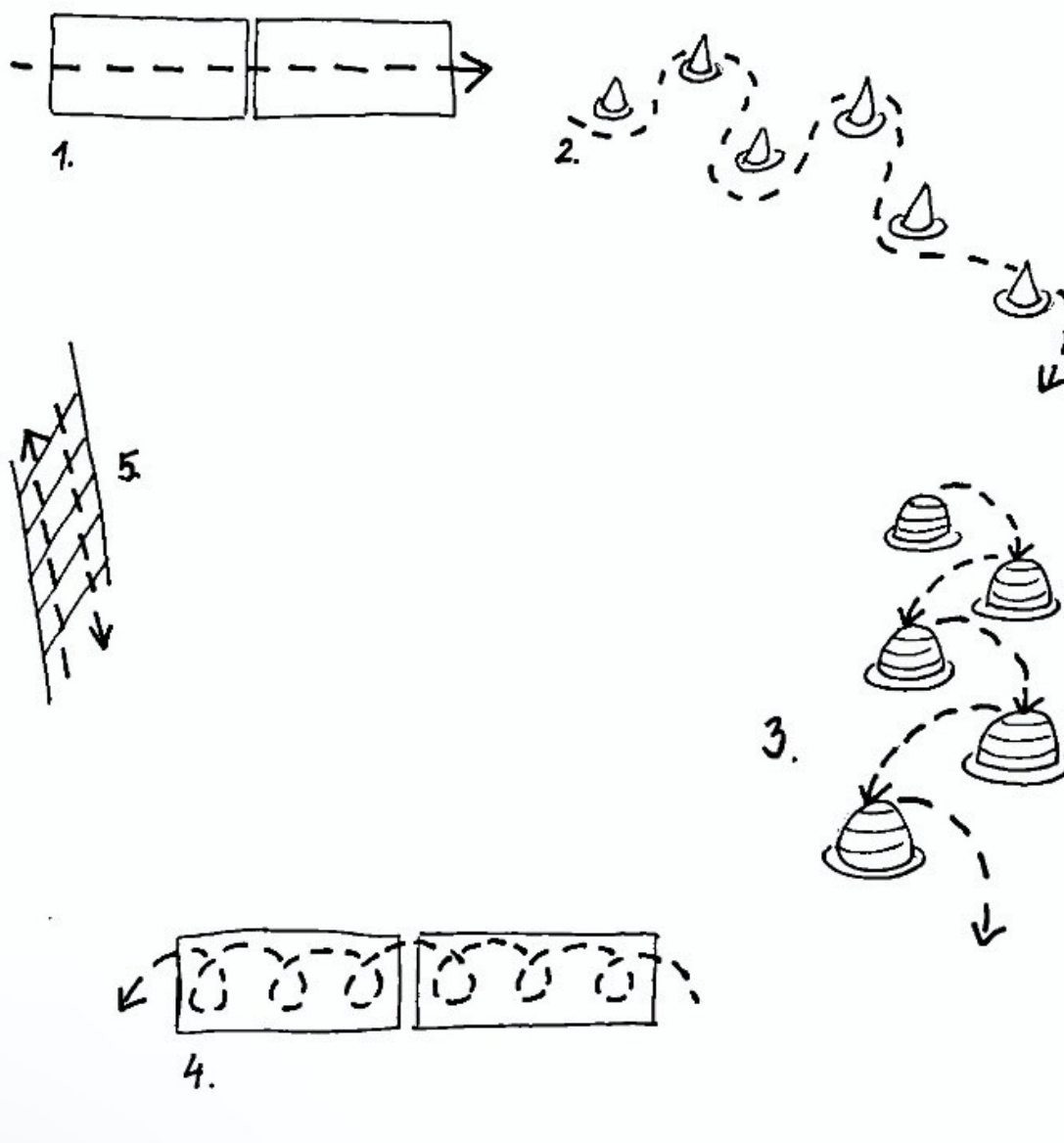
Pomůcky: žebříny, žíněnky, bosu míče (*poloviční míče*), kužely

Prostředí: tělocvična

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3min	Překážková dráha 1. Motivace	!Bezpečnost! <i>Děti ve skupinkách postupují po jednotlivých stanovištích.</i>
5min	2. Vysvětlení pravidel na stanovištích.	
10min	3. Průběh dráhy	
3min	4. Závěr	

Závěr: *Ted' už víme, kudy cestují kapičky. Kdo nám to zopakuje, aby si každý z nás sám ověřil, jestli si to pamatuje správně. Ano, tak je to správně. Moc vás chválím za to, jak šikovné kapičky jste byli a doufám, že jste si tu cestu užili stejně, jako ty naše kapičky.*

Zdroje: Dráha - vlastní nápad
 Motivace - kniha: HARAŠTOVÁ, H., 2018. *Kapka Kája*.
Grafické znázornění dráhy:

1. Plazení se po žíněnkách – podzemní voda
 2. Slalom kolem kuželů – potůček
 3. Kroky (skoky) po bosu míčích – řeka a kameny
 4. Válání sudů na žíněnkách – vlny v moří
 5. Vylézt na žebřiny a slézt dolů – vypařování a déšť
- dopomocť učitele na stanovišti 5 a případně 3

3.2 II. Integrovaný blok: *Příroda kolem nás*

1. den

Logopedická chvílka

Ranní kruh: seznámení s tématem týdne

Hlavní činnost – *hudební výchova:* „Uvívíme věneček“

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: poznávání květin, rostlin, stromů

2. den

Ranní cvičení – rozcvička, hra: „Zvířátka z lesa“

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (zvířata, prostředí, stopy, co je v přírodě, ...)

Hlavní činnost – *stanoviště:* *Přirazení do prostředí, stopy, přírodní lov, pískoviště, pexeso*

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: Sběr květin na zahradě do herbáře

3. den

Logopedická chvílka

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (květiny, rostliny, ...)

Hlavní činnost – *tělesná výchova:* *pohybová hra - „uvívíme věneček“*

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: pexeso, stavění květin z dřevěných kostek

4. den

Ranní cvičení: ph – „uvívíme věneček“

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (fotosyntéza, potřeba rostlin, ...)

Hlavní činnost – *poslech příběhu s prožitkem:* *fotosyntéza*

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: stavění přírody ze stavebnice – mašinky, přiřazování zvířat do prostředí (opakování z hlavní činnosti druhého dne)

5. den

Ranní cvičení, rozcvička, pohybová hra: Najdi, najdi kytičku co má tuto barvičku (obměna hry Pan čáp ztratil čepičku)

Ranní kruh: Seznámení s tématem (co je herbář, jak se tvoří, co do něj patří a co ne, ...)

Hlavní činnost – *výtvarná výchova:* *obrázky k herbáři*

Četba pohádky před spaním: Poslední čert pohádky Českého Švýcarska

Odpolední činnosti: kompletace herbáře, zdobení desek herbáře

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

II. INTEGROVANÝ BLOK: Příroda kolem nás

Téma: Květiny

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Hudební chvílka - *Uvívíme věneček*

Vzdělávací oblast: Dítě a jeho tělo, dítě a svět, dítě a jeho psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení, sociální a personální, občanská

Cíl: Rozvoj citu pro rytmus a sluchové paměti

Dílčí cíle: Rozvoj artikulace, vztahu k hudbě, citu pro výšku tónu, ovládnání dechu, rozvoj citu pro rytmus a sluchové paměti

Konkrétní výstupy činnosti: Děti se naučí text písně, děti si spojí text písně s melodií, děti si pomocí písně zapamatují názvy květin

MOTIVACE: Když se podíváme ven z okna, co vidíme? (stromy, trávu, plot,...) Stromy, tráva, zvířata, to všechno je příroda. Já tu o jedné věci z té přírody mám hádanku, tak nastražte ouška a schválně co to bude. „Vyrůstá ze země, na jedné nožce stojí, hlavička jí kvete barevně, lístky tělo zahalují.“ Ano, květina. Jaké kytičky znáte? (sedmikráska, pampeliška, ...) Poznáte některou z nich na obrázcích? K těm které známe dáme usměvavého smajlíka a k těm co neznáme dáme křížek. Co s těmi květinami můžeme udělat? (dát někomu, uvázat kytici, zalévat, pěstovat v květináči, udělat věneček) A já mám nápad... Pojdme se o tom věnečku naučit písničku.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: frontální výuka ve třídě

Pomůcky: Noty, klavír, obrázky květin, Orffovy nástroje

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty	Motivace	
3 minuty	Hlasová výchova – rozezpívání, dechové cvičení (kvetoucí kytička - naznačíme prsty, že rozkvétá květina – dlaně spojíme před tělem a následně dáváme prsty od sebe při vydechnutí, přičichnutí ke květině - k rozkvetlým prstům)	
2 minuty	Vzorové předvedení písně	
5 minut	Společný nácvik písně + nástroje	
3 minuty	Závěrečné zopakování písně a hodnocení	

**Závěr: Když se podíváme na květiny, které tu máme pamatujete si nyní nějakou, u které máme křížek? Pojdme si je zopakovat. Tak já navrhuji abychom si tu tabuli s kytičkami nechali do konce týdne, budeme si je procvičovat a uvidíme, kolik jich na konci týdne bude mít smajlíka.
Noty viz příloha**

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

II. INTEGROVANÝ BLOK: Příroda kolem nás

Téma: Zvířata v přírodě

Třída: *Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule*

Činnost: Venkovní stanoviště

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: rozvoj hrubé motoriky, pobyt venku

Dílčí cíle: seznámení s přírodou v okolí školky

Konkrétní výstupy činnosti: děti splní všechna stanoviště, děti se seznámí s přírodou v okolí školky, děti si procvičí jemnou i hrubou motoriku při plnění úkolů

MOTIVACE: Kamarádi mám tu nějaké obrázky, ale úplně jsem zapomněla co na nich je. Poradíte mi? (zvířata, stopy, stromy, rostliny) A jsou to dopravní prostředky? Domy? Tak příroda? Abychom tu přírodu prozkoumali, musíme vyrazit ven. Tam jsem si pro vás připravila překvapení. Kdo ho chce vidět? Tak pojďme.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: skupinová práce na stanovištích v prostoru zahrady MŠ

Pomůcky: kartičky se zvířátky, karty s prostředím, pexeso, pískoviště, lopatky, kartičky stopy, karty se seznamem na přírodní lov

Prostředí: zahrada

Čas: 3 minuty 30minut	Popis činnosti: Motivace Stanoviště: a) přiřazení do prostředí: přiřazování zvířat do daného biotopu, děti vezmou kartičku se zvířetem a přiřadí k prostředí kde žije b) stopy: doplňkové stanoviště (z důvodu obtížnosti) děti přiřazují zvířátka a jejich stopy c) přírodní lov: děti hledají ve vymezeném prostoru přírodniny a zvířata, které mají na kartičce, když danou věc najdou, zvednou ruku a pedagog jim dojde políčko zaškrtnout	Poznámky: pozor na bezpečný pobyt venku
-----------------------------	---	--

2 minuty	<p>d) pexeso: děti hrají pexeso s přírodní tematikou</p> <p>e) pískoviště: na pískovišti děti staví přehradu, rybníky, přechody pro zvířátka (ekodukty)</p>	
	Zhodnocení, závěr	

Závěr: Co jsme to poznávali? Co vám šlo poznat nejlépe a co vám dělalo problém? Čím jsme to poznávali? Poznávalo se vám dobře hmatem, bez toho aby jste tu věc viděli? Tak jsme mohli poznat, že si musíme dávat pozor na oči, abychom si neublížili. Protože zrakem poznáváme nejméně a nejlépe.

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

II. INTEGROVANÝ BLOK: Příroda kolem nás

Téma: Uvíváme věneček

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Pohybová hra

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: rozvoj pohybových schopností, orientace v prostoru

Dílčí cíle: procvičení názvů květin

Konkrétní výstupy činnosti: děti zvládnou vymyslet co jsou za květinu, děti si procvičí písničku, děti zvládnou chodit ve skupině za ruce

MOTIVACE: „Uvíváme věneček ...“ (zpěv úvodu písně nebo celé) **Jaké máme květiny? Jaké mají barvy? (červenou, žlutou, fialovou, ...)** **Pamatujete tu písničku, co jsem zpívala? Už jsme se ji spolu učili. Tak si pojdme s ní trochu pohrát.**

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: pohybová hra

Pomůcky: obrázky květin, hudba

Prostředí: třída/zahrada

Čas: 3 minuty 20minut	Popis činnosti: Motivace Postup: Jedno dítě se zvolí jako zahradník (nebo dívka co plete věneček) a ostatní si vymyslí co budou za kytičku. Zahradník chodí mezi nimi a zpívá se písnička „uvíváme věneček“ dojde se k dítěti a ono řekne co je za kytičku. Potom se připojí do hada a zpívá se dál. Hru zakončíme slokou „uvili jsme věneček ...“ Kdy chodíme v kruhu a na slova „běžte pryč od nás“ se pustíme	Poznámky:
2 minuty	Zhodnocení, závěr	

Závěr: Takových krásných květin co tu máme, to mám z té naší zahrádky radost. Jakou květinu máte nejraději? Já mám moc ráda slunečnice a

tulipány. Ještě bych vás chtěla moc pochválit za to, jak vám hra šla a jak hezky si ty kytičky pamatujete.

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

II. INTEGROVANÝ BLOK: Příroda kolem nás

Téma: Jak žijí rostliny?

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Poslech příběhu s prožitkem

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: rozvoj porozumění textu, rozvoj práce s textem

Dílčí cíle: seznámení s tématem fotosyntézy, prožití tohoto procesu

Konkrétní výstupy činnosti: děti se seznámí s tématem fotosyntézy, děti pochopí text, děti prožijí proces fotosyntézy

MOTIVACE: Kamarádi já mám nápad! Co kdybychom si zkusili zahrát na ty kytičky a stromy. Sice to vypadá, že celý den nic nedělají, ale oni mají složitou a důležitou práci. Víte jakou? (tvoří kyslík) K čemu nám je ten kyslík? (na dýchání) Rostliny, aby nám ten kyslík mohly dát, potřebují zelené barvivo, kterému říkáme chlorofil. Také potřebují vodu a energii ze sluníčka a na to všechno my si dnes zahrajeme.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: příběh s prožitkem, práce s textem

Pomůcky: slunce (obrázek nebo plyšák), kapka vody (obrázek), bublina (obrázek nebo míč), rostliny (obrázek), relaxační hudba

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty	Motivace	příběh na konci přípravy, jako podkres lze pustit relaxační hudbu
20minut	Postup: děti se rozdělí na 4 skupiny (rostliny, kyslík, slunce, voda/živiny), učitel vypráví příběh a děti podle něj „hrají“	
2 minuty	Zhodnocení, závěr	

Závěr: To co jsme si dnes zkusili a na co jsme si zahráli se budete učit ve škole, ale je dobré to vědět už teď, aby vám to pak v hlavičce naskočilo, že to už vlastně víte. A koho bavilo nejvíce být sluníčko? (kyslík, živiny, rostlinka)

Příběh: (sluníčko stojí v jednom rohu, živiny v druhém, uprostřed sedí v dřepu rostliny a v tureckém sedu kyslík) „Vychází sluníčko a rostliny se probouzí a čerpají sílu ze sluníčka. (slunce chodí mezi rostlinami, ty se protahují za sluníčkem) Rostliny přijímají živiny jako potravu. (živiny chodí mezi rostlinami a chytají je za ruku, čímž tvoří dvojice) Rostliny tak mají dost energie a mohou vytvořit kyslík. (kyslík se zvedá a odchází od rostlin)“

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

II. INTEGROVANÝ BLOK: Příroda kolem nás

Téma: Kouzelné rostliny

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Výtvarná činnost – Kouzelné rostliny (obrázky do herbáře)

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: Rozvoj tvořivosti, schopnosti nakreslit reálnou věc podle sebe

Dílčí cíle: Rozvoj práce s tužkou, kompozice, porozumění zadání

Konkrétní výstupy činnosti: Děti nakreslí jak podle nich vypadá daná květina nebo rostlina, procvičí si úchop psací potřeby a práci s barvami a psací potřebou

MOTIVACE: Ví někdo proč jsme sbírali venku na vycházce ty květiny a jiné rostlinky? Ano, protože z nich tvoříme herbář. A pamatuje si někdo z vás, co to ten herbář vlastně je? Ano, kniha, ve které máme vylisované květiny. A co je lepší do ní nedávat? (jedovaté rostliny, klacíky a větvičky, chráněné rostliny) Ano, správně to mám radost, že mě takhle posloucháte a pamatujete si to. Tak abychom ho měli ještě hezčí ten herbář, tak si spolu pojdme nakreslit nějaké ty kytičky a rostlinky co jsme našli.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: frontální výuka ve třídě

Pomůcky: květiny, pastelky, čtvrtky A4, papíry A4, nůžky, lepidlo

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty 20minut	Motivace Postup: Děti si vyberou nějakou z rostlin co jsme našli a nakreslí ji nikoliv podle skutečnosti,* ale podle toho jak jí vidí oni, jak si myslí, že vypadá. Květiny vystřihneme a nalepíme stejné květiny na čtvrtku, k nim přidáme reálnou vylisovanou květinu co jsme našli.	*nejsou toho ani vzhledem k vývoji kresby schopné
5 minuty 2 minuty	Úklid místa Zhodnocení, závěr	

Závěr: Já tu vidím samé zajímavé a krásné květiny, ale co vy jak si myslíte, že se vám to povedlo? Kdo by nám chtěl povědět, jak se mu dneska kreslilo a jestli mu to šlo třeba lépe než jindy nebo naopak hůř.

A koho víc baví běhat venku? Tak na co čekáme, vezmeme lahvičky a jdeme ven!

3.3 III. Integrovaný blok: *Vnímáme přírodu všemi smysly*

1. den

Ranní cvičení – rozcvička+ PH: „Najdi zvíře“

Ranní kruh: seznámení s tématem týdne

Hlavní činnost – *hudební výchova:* *Zvuky v přírodě – „Slůně“*

Četba pohádky před spaním: Dobrodružství s myškami

Odpolední činnosti: zvukové kolíčky (přiřazení zvuku k obrázku), třídění obrázků podle daných znaků

2. den

Logopedická chvílka

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (hygiena rukou, jak se chovat po příchodu z venku, co můžeme poznat hmatem, ...)

Hlavní činnost – *Předmatické činnosti:* *Poznávání hmatem, řazení*

Četba pohádky před spaním: Dobrodružství s myškami

Odpolední činnosti: hmatové pexeso, řazení hmatem (podle tvrdosti, velikosti, ...)

3. den

Ranní cvičení – rozcvička + PH: „Vzácní motýli“

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (barvy nacházející se v přírodě, co poznáme zrakem, ...)

Hlavní činnost – *výtvarná výchova:* *barvy v přírodě „Nakresli, co má v přírodě barvu, co sis vylosoval.“*

Četba pohádky před spaním: Dobrodružství s myškami

Odpolední činnosti: poznávání barevných odstínů, přiřazení reálných věcí k barvě

4. den

Logopedická chvílka

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (k čemu nám slouží čich, jak nám může pomoci, co voní a co zapáchá, ...)

Hlavní činnost – *tělesná výchova:* *rozcvička, hledej dvojice čichem*

Četba pohádky před spaním: Dobrodružství s myškami

Odpolední činnosti: čichové pexeso, puzzle

5. den

Ranní cvičení – rozcvička + PH: Kompot

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (co je ovoce a co zelenina, jaké je sladké ovoce/zelenina, kyselé, hořké, ...)

Hlavní činnost – *grafomotorika:* *poznej chutí ovoce a zeleninu + pracovní list*

Četba pohádky před spaním: Dobrodružství s myškami

Odpolední činnosti: řazení ovoce a jídla podle chutí, kreslení do písku (uvolňovací cvičení)

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

III. INTEGROVANÝ BLOK: Vnímáme přírodu všemi smysly

Téma: Zvuky v přírodě

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Hudební chvílka - *Slůně*

Vzdělávací oblast: Dítě a jeho tělo, dítě a svět, dítě a jeho psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení, sociální a personální, občanská

Cíl: Rozvoj citu pro rytmus a sluchové paměti

Dílčí cíle: Rozvoj artikulace, vztahu k hudbě, citu pro výšku tónu, ovládnání dechu. Rozvoj citu pro rytmus a sluchové paměti

Konkrétní výstupy činnosti: Děti se naučí text písně, děti si spojí text písně s melodií, děti se pomocí motivace seznámí se zvuky vyskytujícími se v přírodě

MOTIVACE: Dnes tu mám pro vás takovou hru. Budeme k ní potřebovat pořádně nastražit ouška, takže doufám, že jste si je doma umyli. Pustím vám zvuky zvířat a schválně kdo pozná, o jaké zvíře se jedná. Ještě než, ale začneme, tak vám prozradím, že mezi těmi zvířaty bude i jedno o kterém se dnes naučíme písničku. Tak pojďme na to.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: frontální výuka ve třídě

Pomůcky: Noty, klavír, obrázky zvířat a smyslů

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty	Motivace	
3 minuty	Hlasová výchova – rozezpívání, dechové cvičení (foukání do „trombónu“ , posouvání míčku fouknutím – jako když fouká slon chobotem)	
2 minuty	Vzorové předvedení písně	
5 minut	Společný nácvik písně + nástroje	
3 minuty	Závěrečné zopakování písně a hodnocení	

Závěr: Jaké zvuky jsme tedy slyšeli? Jaké zvuky můžeme ještě v přírodě slyšet? Nějaké jiné zvuky, než jsou jenom zvířata? Co jsme se dnes naučili?

Noty viz příloha

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

III. INTEGROVANÝ BLOK: Vnímáme přírodu všemi smysly

Téma: Poznáváme přírodu hmatem

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Pozorné ručičky

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: rozvoj vnímání hmatem, rozvoj jemné motoriky

Dílčí cíle: rozvoj pozornosti a důvěry

Konkrétní výstupy činnosti: děti zvládnou mít zavázané oči, dítě použije ruce pro poznání předmětu, dítě pozná předmět

MOTIVACE: „To jsou ruce, to jsou dlaně, mýdlo s vodou patří na ně. A po mýdle dobré jídlo. A po jídle zase mýdlo.“ Proč si musíme mýt ruce? Jak si ruce pořádně a správně umýt? Jak tomu říkáme, když poznáváme rukama? (hmat) Co můžeme poznávat rukama? (měkké, tvrdé, hladké, chlupaté, ...) My si dnes zkusíme poznávat hmatem předměty, které tu mám.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: frontální výuka ve třídě

Pomůcky: předměty na poznávání (přírodniny, ovoce), šátky

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty	Motivace	pozor na komfort a fobie dětí
20minut	Postup: Dítěti zavážeme oči a ono musí poznat hmatem přírodninu. Děti můžeme motivovat formou soutěže, kdy soutěží mezi sebou, kdo pozná předmět dřív. Dalším stupněm je, že dítě danou věc osahá se zavázanýma očima a poté ji najde jako obrázek.	
2 minuty	Zhodnocení, závěr	

Závěr: Co jsme to poznávali? Co vám šlo poznat nejlépe a co vám dělalo problém? Čím jsme to poznávali? Poznávalo se vám dobře hmatem bez toho, aby jste tu věc viděli? Tak jsme mohli poznat, že si musíme dávat pozor na oči abych si neublížili. Protože zrakem poznáváme nejlíc a nejlépe.

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

III. INTEGROVANÝ BLOK: Vnímáme přírodu všemi smysly

Téma: Duhový svět - zrak

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Výtvarná činnost – Duhový svět

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: Rozvoj tvořivosti, představivosti

Dílčí cíle: Rozvoj práce s pastelkou, kompozice, porozumění zadání, schopnost propojit si barvu s reálnou věcí

Konkrétní výstupy činnosti: Dítě si procvičí úchop psací potřeby, uvědomí si spojitost mezi barvou a reálným předmětem v přírodě, děti zvládnou si vybavit věc s danou barvou

MOTIVACE: To jablíčko vypadá moc dobře, určitě bude dobré i na chuť, že ano. Jak takové jablíčko vypadá? (červené, kulaté, lísteček,...) To jsou všechno věci co můžeme pozorovat očima? My už známe sluch a hmat. K hmatu patří? (ruce, dotýkání) K sluchu? (uši, poslouchání) Ví někdo z vás, jak se říká tomu smyslu, kdy pozorujeme očima? (zrak) My si dnes tím zrakem zkusíme prozkoumat přírodu.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení, galerie, hodnotí především děti

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: frontální výuka ve třídě

Pomůcky: papír A4, pastelky, zobrazení barev pro losování, knihy s tématem přírody, jablíčko

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty 20minut	Motivace Postup: Děti si vylosují barvu a vymyslí, co má v přírodě danou barvu, když to vymyslí přijdou mi říct co budou kreslit vezmou si papír a jdou kreslit.	Dětem dám čas cca 3 minuty na to to vymyslet pokud neví nabídnu jim několik knih s tématem přírody (encyklopedie)
5 minut 2 minuty	Úklid místa Zhodnocení, závěr	Dbám na správné držení psací potřeby.

Závěr: Když se podívám na tu naši galerii, tak vidím hodně povedených prací. Mám velikou radost z toho, jak se vám to povedlo. Dnes bych chtěla pochválit ... protože se mi líbilo, jak ... Kdo by mi také chtěl říct,

jaký obrázek se mu líbí a proč? A kdo chce dneska pochválit sám sebe za to, že se mu to dneska povedlo?

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

III. INTEGROVANÝ BLOK: Vnímáme přírodu všemi smysly

Téma: Čichem k vůním z přírody

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Rozcvička a pohybová hra

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: rozvoj hrubé motoriky a pohybových schopností

Dílčí cíle: rozvoj vnímání čichem, orientace v prostoru

Konkrétní výstupy činnosti: děti zvládnou cviky během rozcvičky, děti se zvládnou bezpečně pohybovat v prostoru během rušné části i během hry

MOTIVACE: Kamarádi, tady nám něco krásně voní, cítíte to také? Čím vlastně zjišťujeme, co je to za vůni a to jestli nám něco voní nebo smrdí? (čichem) Já tu mám takové nádoby a v každé je něco schované, tak mi prosím pomozte zjistit co v jaké je. (zjišťování) A já dostala nápad, co kdybychom si teď spolu zacvičili a potom si zahráli hru s těmi vůněmi.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: společné cvičení v prostoru třídy

Pomůcky: nádoby s vůněmi, obrázky věcí z nádobek, relaxační hudba, ozvučná dřívka

Prostředí: třída

Čas: 3 minuty 20minut	Popis činnosti: Motivace Postup: Rušná část běh do rytmu s pomocí ozvučných dřívek chůze jako medvěd, myška Průpravná část 1. zvonek petrklíče – stoj mírný rozkročný, ruce vzpažit pokrčmo, hlavou úklon vpravo a vlevo 2. Prší – stoj mírný rozkročný, ruce vzpažit, hluboký předklon, prsty dotknout země 3. stromy ve větru – stoj mírný rozkročný, vzpažit, úklony horní polovinou těla doprava a doleva	Poznámky: Pozor na alergie dětí
-----------------------------	--	---

2 minuty	<p>4. skákání panáka na zahřátí – stoj mírný rozkročný, skokem do stoje širokého rozkročného, ruce upažit</p> <p>5. výdech, nádech – stoj mírný rozkročný (nádech), hluboký předklon (výdech) mírné houpání</p> <p>6. vyklepat ruce a nohy</p> <p>7. mravenci – sed pokrčmo snožmo, rukama naznačujeme lezení mravenců na kopec a dolů</p> <p>8. motýlek – sed skrčmo chodidly k sobě, ruce podpora za zády</p> <p>9. včelky – sed skrčmo skřížmo, ruce upažit poníž skrčmo, dlaně na ramena, pohybovat rukama nahoru a dolů</p> <p>10. špičky, fajfky – sed snožný, flexe plantární, flexe dorsální</p> <p>11. natahujeme se ke sluníčku – stoj mírný rozkročný, vzpažit, výpon na 4 s</p> <p>Pohybová hra: děti rozdělíme do dvou skupin, každému dáme jednu nádobku s určitou vůní (levandule, káva, ...) úkolem dětí je na povel co nejrychleji najít kamaráda se stejnou vůní</p>	
	Relaxace, hodnocení	

Závěr: Tak šikovné nosánky jako vy mají už snad jen psi, co pomáhají čenichat stopy. To mám velikou radost z toho, jak vám to dnešní cvičení šlo. Děkuji za to, jak jsme si hezky spolu zacvičili.

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

III. INTEGROVANÝ BLOK: Vnímáme přírodu všemi smysly

Téma: Jde příroda ochutnat?

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Grafomotorika a poznávání chutí

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: rozvoj práce s psací potřebou

Dílčí cíle: rozvoj nácviku psaní, uvolnění ruky

Konkrétní výstupy činnosti: děti budou správně držet psací potřebu, děti si uvolní ruku, děti zvládnou grafomotorické cvičení

MOTIVACE: „Vezmi žlutou tužku, namaluj mi hrušku a pod hrušku talíř, sláva ty jsi malíř!“ Jakou chuť má hruška? Jaké máme chutě? Čím poznáváme chuť? Mám tu nějaké dobroty, tak co kdybychom si šli ty naše chutě prozkoumat. Čím můžeme malovat tu hrušku? Pamatuje si někdo, čím se malovala v básničce? (tužkou) Co můžeme ještě dělat tužkou? Než se budete učit psát ve škole musíme si tu ručičku pořádně procvičit a uvolnit aby se jí pak dobře psalo.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: práce na zahradě a u stolečků

Pomůcky: nádobky s vůněmi, obrázky věcí z nádobek, relaxační hudba, ozvučná dřívka

Prostředí: třída

Čas: 3 minuty 20minut 2 minuty	Popis činnosti: Motivace Postup: Ochutnávka a poznávání chutí Uvolňovací cvičení – ve vzduchu Nácvik spodního oblouku do písku Nácvik spodního oblouku na papír A3 Relaxace, hodnocení	Poznámky: Pozor na alergie dětí
---	---	--

Závěr: No jo, tak krásně uvolněné ručičky tu vidím, to se bude psát jedna radost. Ale protože jsme ty ruce u toho uvolňování, také trochu namáhali, tak si pojďme vyklepat jednu ruku, druhou ruku a obě ruce.

3.4IV. Integrovaný blok: *Jak chráníme planetu my ?*

1. den

Ranní cvičení – rozcvička, hra: „Pepa zahodil lahvičku měla barvu, barvičku“

Ranní kruh: seznámení s tématem týdne

Hlavní činnost – hudební výchova: „Učíme se třídit“ (autorská píseň)

Četba pohádky před spaním: Domácí mazlíček jakého nemá nikdo.

Odpolední činnosti: čištění prostoru od odpadků, knížky, puzzle

2. den

Logopedická chvílka

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (popelnice, spotřeba vody, co je ekologie, potřeba stromů, ...)

Hlavní činnost – environmentální výchova: tvorba ekokodexu, třídění odpadu, ochrana stromů

Četba pohádky před spaním: Topol

Odpolední činnosti: dodělání ekokodexu a obrázků k jeho dotvoření, pexeso stromy

3. den

Ranní cvičení, hra: „Bludičky v lese“

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (třídění odpadu, využití odpadu, rozpad odpadu, ...)

Hlavní činnost – výtvarná výchova: tvorba s využitím odpadu

Četba pohádky před spaním: Jak Rupert Horenos konečně objevil nekonečno.

Odpolední činnosti: pokus plave nebo neplave, vybírání odpadu z mísy s kuličkami pinzetou, knížky

4. den

Logopedická chvílka

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (ekologie, ekolog, práce, jak můžeme pomoci my, ...)

Hlavní činnost – tělesná výchova: pohybová hra na ekology

Četba pohádky před spaním: Jak babka Mariena zapoměla na bezpečnost při práci.

Odpolední činnosti: třídění situací dobře nebo špatně, stavba přehrad a ekoduktů (mostů pro zvířata) na pískovišti

5. den

Ranní cvičení, hra: „Kurník“

Ranní kruh: seznámení s tématem dne (popelnice, co kam patří, kam to co nikam nepatří, skládka/černá skládka, ...)

Hlavní činnost – literární výchova: báseň „třídění odpadu“

Četba pohádky před spaním: Příběh o matce moře.

Odpolední činnosti: puzzle, knížky, hra na ekology

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

III. INTEGROVANÝ BLOK: *Jak chráníme planetu my?*

Téma: Učíme se třídit

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Hudební chvílka – *Učíme se třídit (autorská píseň)*

Vzdělávací oblast: Dítě a jeho tělo, dítě a svět, dítě a jeho psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení, sociální a personální, občanská

Cíl: Rozvoj citu pro rytmus a sluchové paměti

Dílčí cíle: Rozvoj artikulace, vztahu k hudbě, citu pro výšku tónu, ovládnání dechu. Rozvoj citu pro rytmus a sluchové paměti

Konkrétní výstupy činnosti: Děti se naučí text písně, děti si spojí text písně s melodií, děti se pomocí písně jim bližší cestou seznámí s tříděním

MOTIVACE: *(předem rozházím odpadky v prostoru, dbám na bezpečnost!)* Teda děti, tady je ale nepořádek! Co s tím asi uděláme, já bych to tady nechala a šla ven co myslíte? NEEEE. Tak jaký nápad máte vy? Vyhodit do popelnice, no jo ale do jaké, je jich tolik barev a já nevím co do které patří. Ví to někdo? Nevidíte tady někde nějaké popelnice, které by nám mohly pomoci? No jo, jsou tu a dokonce je u nich i nějaká písnička a vzkaz. (ve vzkazu stojí, že jestli se chceme dozvědět, jak třídit, že nám to písnička vysvětlí) Teda to mám radost, tak pojďme se tu písničku naučit, abychom si vždy vzpomněli, jak to vlastně je když najdeme nějaký nepořádek.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: frontální výuka ve třídě

Pomůcky: Noty, klavír, obrázky popelnic, vzkaz, odpadky

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty	Motivace	
3 minuty	Hlasová výchova – rozezpívání, dechové cvičení (šustění papíru, povzdechnutí nad odpadem, odfouknutí nepořádku)	
2 minuty	Vzorové předvedení písně	
5 minut	Společný nácvik písně + nástroje	
3 minuty	Závěrečné zopakování písně a hodnocení	

Závěr: No jo písničku jsme se naučili, ale nepořádek tu máme pořád, co s tím? Víme už co kam tedy patří? Tak to mám radost, tak si to pojd'me společně roztrítit.

Noty viz příloha

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

IV. INTEGROVANÝ BLOK: Jak chráníme planetu my?

Téma: Copak je to ekokodex

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: environmentální činnost

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: pochopení důležitosti ochrany přírody

Dílčí cíle: seznámení s druhy ochrany přírody, rozvoj přírodní senzitivity, procvičení tématu třídění

Konkrétní výstupy činnosti: děti si uvědomí jaké činnosti jsou dobré pro ochranu přírody, zvládnou navrhnout části ekokodexu, zvládnou přiřadit správný odpad do správné popelnice

MOTIVACE: Kamarádi pamatujete si, jaký tu byl včera nepořádek? A co bychom měli dělat, když by byl takový nepořádek venku v přírodě? Co ještě planetě vadí? Já bych měla nápad pojdme si nejprve připomenout jaké věci patří do jakého kontejneru, tou naší písničkou a pak mám pro vás překvapení. (písnička) To mám radost, jak si už pamatujete tu naši písničku. Tak to si zasloužíte to překvapení. Já jsem donesla takový krásný papír a obrázky a napadlo mě, že si vytvoříme vlastní ekokodex. To je seznam, co by se mělo dělat a jak se chovat v přírodě. Tak jdeme na to?

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: práce ve třídě/na zahradě (dle počasí)

Pomůcky: popelnice papírové a obrázky odpadků, papír A2 s obrázky, tužka, pastelky, seznam doby rozpadu

Prostředí: třída/zahrada

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty	Motivace	
20minut	Postup: Třídění odpadu, papírové popelnice a obrázky odpadu, opakování písňe tvorba ekokodexu	
2 minuty	Relaxace, hodnocení	

Závěr: Když už víme, jak se v přírodě chovat, tak si to budeme pamatovat i do doby, kdy budeme venku s rodiči nebo budeme už velicí a nebudeme dělat nikde nepořádek. Nejlepší odměna za to, jak vám to šlo je jít se do té přírody proběhnout a pohrát si.

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

IV. INTEGROVANÝ BLOK: Jak chráníme planetu my?

Téma: Hrajeme si na ekology

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: Pohybová hra – na ekology

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: hrubé a jemné motoriky

Dílčí cíle: rozvoj pohybových schopností, orientace v prostoru, dodržení pravidel

Konkrétní výstupy činnosti: děti zvládnou pochopit a dodržet pravidla hry, děti zvládnou uchopit a hodit koule z novin

MOTIVACE: Kamarádi, my se tu bavíme o ekokodexu, o ochraně přírody, které se jinak říká ekologie. Jenže nevíme co nebo kdo je vlastně ten ekolog? To je pán, který se stará o to, aby se chránila příroda, nebyly v ní odpadky a neublížoval jí nikdo. Myslím si, že je čas na pořádnou zábavu. Chcete tady nadělat nepořádek? (ANO) Tak tady máme koule z novin a zahrajeme si hru na ty ekology.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: pohybová hra ve třídě

Pomůcky: koule z novinového papíru, provaz nebo kužely pro vymezení prostoru

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty	Motivace	
20minut	Pravidla: Děti se rozdělí na dvě skupiny, ekology a škoditele. Obě skupiny dostanou stejný počet koulí a musí v časovém limitu házet koule na druhou stranu (proti sobě). Mohou házet jenom jednu kouli a vyhrává tým co bude mít na své straně méně odpadků.	
2 minuty	Relaxace, hodnocení	

Závěr: To je ale nepořádku, pojd'me ho uklidit. Kamarádi moc vám děkují za pomoc při úklidu. A kdo mi ještě poví, kdo je to ten ekolog?

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

IV. INTEGROVANÝ BLOK: Jak chráníme planetu my?

Téma: S básničkou za tříděním

Třída: Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule

Činnost: nácvik básně

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: rozvoj paměti a jazykových schopností

Dílčí cíle: rozvoj hrubé motoriky, koordinace těla

Konkrétní výstupy činnosti: děti se naučí básničku, děti zvládnou spojit text s pohybem

MOTIVACE: Třídíte doma odpad? Jak ho třídíte? Co děláte pro ochranu přírody i doma? Pomáháte doma rodičům? Chodíte do přírody? Na procvičení těch našich vědomostí se pojd'me naučit básničku.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: práce ve třídě/na zahradě (dle počasí)

Pomůcky: text básně

Prostředí: třída/zahrada

Čas: 3 minuty 20minut	Popis činnosti: Motivace Pravidla: Vzorové přednesení básně nácvik básně po řádcích spojení básně a pohybu společné opakování básně	Poznámky:
2 minuty	Relaxace, hodnocení	

Závěr: To mám velkou radost, jak vám to šlo a chci vás moc pochválit. Děkuji moc za to, jak jste celou dobu pracovali a mám tu pro vás i odměnu. Tak se pojd'te podívat.

Text básně:

Třídít odpad to je hračka ,

(chůze na místě)

umí to už malá Kačka.

(stoj, ukazujeme na holčičky)

Máme tady sběrný dvůr

(dupáme)

sem odpadky vyhazuj.

(stoj ukazujeme jak vyhazujeme odpadky)

S igelitem neplýtvej

(stoj, ruce i hlava ukazují NE)

radši svoji tašku měj.

(stoj, ukazujeme na sebe)

Můžeš si ji uložit

(dřepey)

když chceš tady dlouho žít.

(stoj, ukazujeme na zem)

METODICKÝ LIST

Jméno a příjmení: Anna Kotková

Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

IV. INTEGROVANÝ BLOK: Jak chráníme planetu my?

Téma: Tvořit můžeme ze všeho!

Třída: *Lvíčata - klavír, prostor na cvičení, stolečky, interaktivní/magnetická tabule*

Činnost: Pracovní činnost – Tvorba s využitím odpadu

Vzdělávací oblast: Dítě a svět, dítě a jeho tělo, dítě a psychika

Klíčové kompetence: Kompetence k učení

Cíl: Rozvoj tvořivosti, představivosti

Dílčí cíle: Rozvoj jemné motoriky, práce s nůžkami, lepidlem, spolupráce

Konkrétní výstupy činnosti: děti se seznámí s novými materiály pro tvoření, budou spolupracovat, seznámí se s tématem recyklace a recyklovaného oblečení

MOTIVACE: (obrázek smutné země) Děti podívejte, kdo se nám tu objevil, když jsme byli na svačince. Kdopak to je? (Země) Jako ta hlína? (Ne planeta) A má radost ta planeta? (NE) A proč by mohla být smutná? (lidé zahazují odpadky, netřídí, plýtvají nebo špiní vodu, ...) A to se nedělá, že ano. Jak je to tedy správně? Někteří lidé pomáhají planetě také tak, že ze starého oblečení nebo dokonce odpadků, jako jsou plastové lahve, vyrábí oblečení nové. Na ně my si dneska zahrajeme.

Způsob hodnocení: Slovní hodnocení, galerie, hodnotí především děti

Uplatněné výchovné vzdělávací metody: Produkční metody

Organizační formy: frontální výuka ve třídě, skupinová práce

Pomůcky: bublinková folie, látka, víčka, knoflíky, papír, karton, nůžky, lepidlo tekuté, pro učitele – tavná pistole, výsuvný nožík, obrázek smutné planety, obrázky situací, obrázek veselé planety

Prostředí: třída

Čas:	Popis činnosti:	Poznámky:
3 minuty	Motivace	
20minut	Postup: 1. Z kartonu vyříznu oblečení (triko, kalhoty)	rozdělím děti

<p>5 minut 2 minuty</p>	<p>2. dětem rozdám lepidla, nůžky a různé materiály tak aby všichni měli od všeho trochu</p> <p>3. Vysvětlím dětem jaké materiály udrží lepidlo a na jaké je potřeba přijít k tavné pistoli.</p> <p>4. Děti společně zaplňují celou plochu kartonového oblečení.</p> <p>Úklid místa Zhodnocení (galerie), závěr</p>	<p>do skupinek tak aby byly vyvážené</p> <p>kontroluji bezpečnost</p>
-----------------------------	---	---

Závěr: Když se podívám na tu naši galerii nebo bych možná měla říct módní přehlídku, tak vidím moc povedených věcí. Dnes nejde ani o to, jak moc se nám to povedlo, ale jak jsme využili ty materiály, jak nám šlo pracovat spolu a jestli jste se u toho třeba trochu zasmáli. I my jsme dneska využili znovu odpad, který by někdo normálně vyhodil a tak jsme pomohli planetě. Tak si pojďme roztrídít, co je pro planetu dobré a co ne.

3.5 Rozhovory s dětmi

Po ukončení edukačního programu jsem pro potřeby evaluace vedla rozhovor s vybranými dětmi, které byly přítomné během celého měsíčního programu. Otázky směřovaly nejen k programu, ale také k utváření vztahu k přírodě v rodinách dětí.

Otázky k rozhovoru:

Chodíš s rodiči do přírody? Co tam děláte?

Povídáte si doma o přírodě?

Proč musíme přírodu chránit?

Co se ti nejvíc líbilo z toho co jsme se učili a zkoušeli?

Co se ti nelíbilo, nebavilo tě?

O čem by jsi si chtěl/a povídat víc?

Chlapec F (6 let)

1. Chodíš s rodiči do přírody? Co tam děláte?

Nechodíme, rodiče jsou v práci dlouho, ale koukám se s ségrou na videa o zvířatech na tabletu.

2. Povídáte si doma o přírodě?

Jo, když koukáme na pohádky o zvířatech tak mi mamka vysvětlí když něco nechápu.

3. Proč musíme přírodu chránit?

Aby se zvířátka měly dobře a my taky.

4. Co se ti nejvíc líbilo z toho co jsme se učili a zkoušeli?

Nejvíc se mi líbilo dávání zvířátek do domečků, protože mám zvířátka moc rád.

5. Co se ti nelíbilo, nebavilo tě?

Nebavilo mě zpívání, protože nemám rád zpívání.

6. O čem by jsi si chtěl/a povídat víc?

O zvířátkách a jejich domečkách a taky o stromech.

Chlapec M (6let)

1. Chodíš s rodiči do přírody? Co tam děláte?

Jo, chodíme na výlety i s (jméno bratra). Koukáme na stromy v lese, stavíme domečky pro zvířátka a chodíme na výlety. Někdy i sbíráme odpadky v lese, ale to se musí jenom v rukavicích a jenom mamka s tatškou, aby se nám nic nestalo.

2. Povídáte si doma o přírodě?

Jo, mamka nám ukazuje stromy, videa na internetu třeba o pralesu a taky nám říká o kyslíku a koloběhu vody.

3. Proč musíme přírodu chránit?

Aby jsme se měli dobře, protože nám dává vodu, kyslík a taky jídlo.

4. Co se ti nejvíc líbilo z toho co jsme se učili a zkoušeli?

Nejvíc mě bavilo třídění odpadu, ta hra na chránitele přírody (ekology) a taky kapka Kája.

5. Co se ti nelíbilo, nebavilo tě?

Nebavila mě hra na kytičky, ale ostatní jo a mamka říká, že i když mě něco ve školce nebaví, tak to mám dělat, protože jiný děti to bavit může a já bych jim to kazil.

6. O čem by jsi si chtěl/a povídat víc?

O rostlinách a o kyslíku, taky třeba o třídění něco víc.

Dívka K (7 let)

1. Chodíš s rodiči do přírody? Co tam děláte?

Nechodíme mamka má moc práce, ale mám doma obrázky a hračky jako zvířátka.

2. Povídáte si doma o přírodě?

Jo bavíme se o zvířátkách a někdy mi čte mamka před spaním pohádku nebo mi ji pustí na tabletu a ty jsou o zvířátkách.

3. Proč musíme přírodu chránit?

Protože dává jídlo.

4. Co se ti nejvíc líbilo z toho co jsme se učili a zkoušeli?

Hledání věcí v přírodě a když jsme si hráli na kapičky. Taky písničky.

5. Co se ti nelíbilo, nebavilo tě?

Nebavila mě básnička, protože mi nešla.

6. O čem by jsi si chtěl/a povídat víc?

O kytičkách.

3.6 Výzkum environmentální senzitivity dětí

Součástí práce je níže uvedený kvalitativní výzkum, který probíhal formou kresby obrázků.

Kvalitativní výzkum: využívá především metod rozhovoru, pozorování a zkoumání dokumentů. Využívá detailní a komplexní informace.

Metoda indukce je hlavním bodem kvalitativního výzkumu.

Indukce: *„Obecná metoda usuzování, v níž závěr obsahuje informaci, která přesahuje informace ve východisku.“* (Švaříček, Šedřová, 2007, s. 14)

Kvantitativní výzkum: využívá metod dotazníku, aby obsáhl co nejvíce lidí. Tím jsou zjištěné informace aplikovatelné na celou populaci např. českých učitelů. Využívá také dedukce.

Dedukce: *„Obsahuje informace menší nebo shodné s informacemi v předpokladech.“* (Švaříček, Šedřová, 2007, s. 14)

3.6.1 Příprava výzkumu k realizaci

Volba tématu a jeho podrobností: vliv programu na přírodní senzitivitu dětí, reflexe dětí k programu

Volba metody výzkumu a druhu výzkumu: kvalitativní výzkum – rozhovor, kresba obrázku a jeho rozbor

Příprava otázek a tématu obrázku a následná realizace: obrázek na téma příroda, příprava “nápopověd” pro přiblížení tématu mladším dětem. Příprava otázek k rozhovoru s dětmi o tom, co se jim na programu líbilo/nelíbilo, jak vnímají přírodu a jak jsou vedeni k přírodě doma.

3.6.2 Výzkum environmentální senzitivity dětí před a po programu

Výzkum proběhl ve dvou mateřských školách, v MŠ Stružnice, kde environmentální program uplatňují již delší dobu a v MŠ Klášterní, kde byl uplatňován program, vytvořený v rámci této bakalářské práce.

Dětem byla zadána kresba na téma „příroda“ a měly nakreslit, co je podle nich příroda. Stejně zadání děti dostaly po přibližně měsíci. Tedy po ukončení programu. Ke každému obrázku bylo zároveň uvedeno, co o něm děti řekly.

Vybrané obrázky zobrazují nejlepší výsledky výzkumu a zbylé práce jsou přiloženy v příloze.

Předpokladem bylo, že děti z MŠ Stružnice dopadnou v celkovém výsledku lépe, než děti z MŠ Klášterní, kde environmentální program není tak zakořeněný.

Obrázek 1: MŠ Stružnice, 18.1.2023, ptáci a moře

Obrázek 2: MŠ Stružnice, 2.3.2023, zvířátka v Africe

Obrázek 3: MŠ Klášterní, 1.5.2022, les, krmelec, krtiny a krtek v zemi

Kresba 1: MŠ Klášterní, 15.6.2022, džungle a krokodýl (protože je příroda i jinde nejen u nás)

3.6.3 Vyhodnocení výzkumu

Výzkum dopadl v celkovém hledisku podle předpokladů, opravdu je vidět, že mateřská škola ve Stružnici je vesnická školka a má k přírodě blíž, než školka uprostřed města. Překvapily mě ovšem také děti z MŠ Klášterní, kde bylo vidět nejen, že někteří rodiče je opravdu vedou k poznávání a ochraně přírody, ale také, že v nich program přeci jen zanechal nějakou stopu a pohlížejí na přírodu důkladněji a uvědomily si co ta příroda je.

Výzkum bych tedy na základě rozdílů mezi pre-testem a post-testem vyhodnotila tak, že program dětem otevřel svět přírody a ukázal jim, co vše do něj patří. Zároveň začaly vnímat přírodu jako živou složku, kterou je potřeba chránit, což bylo mým vnitřním cílem a tak považuji nejen výzkum, ale také program za úspěšný.

3.6.4 Diskuze k výzkumu

Pro zkvalitnění práce byly prostudovány výzkumy na podobné téma a vybrány pro tuto práci nejvhodnější a nejzajímavější metody. Zvolená metoda, výzkum formou kresby, byla nalezena pouze v jedné práci. I proto je zvolena pro tuto práci. Nelze tím ovšem popřít, že takové práce existují. Zároveň bylo zvoleno využití i metod z těchto prací, jako je například rozhovor, který využívá u tématu environmentální výchovy ve své práci Bc. Kamila Sýkorová (2014).

Velmi zajímavá je také myšlenka práce Bc. Alexandry Kalužikové (2019), která se zaměřila naopak na práci pedagogů a přínos na budování environmentální senzitivity u dětí. Což je pohled z úplně opačné strany. Zajímavým tématem v oboru environmentální výchovy a vztahu k přírodě je strach dětí v přírodě, nebo-li biofobie, kterým se ve své práci zabývá Bc. Ludmila Navrátilová (2010).

Jedinou prací s podobnou formou výzkumu, který byl použit v této práci, je článek z E-journalu Karlovy Univerzity, s názvem „Envigogika.“ Ten porovnává četnost různých motivů a figur před programem a stejné motivy po programu. Výzkum ukazuje, stejně jako v případě této bakalářské práce, že program pomohl dětem přiblížit svět přírody a přírodní motivy se vyskytovaly v pracích po programu mnohem častěji.

Z prostudovaných prací vyplývá, že výzkum je u prací, na téma podobné tomuto, ve většině případů pouze v diplomových pracích. I tím je tato bakalářská práce ojedinělá. Propojuje totiž formu programové a výzkumné bakalářské práce.

4 Reflexe

O zhodnocení mého programu jsem pro větší objektivnost požádala paní učitelky z MŠ Klášterní, které byly přítomny realizaci. S jejich svolením tedy cituji hodnocení, které mi poskytly.

4.1.1 MŠ Klášterní Liberec

Lenka Karpetová

„Studentka měla program připravený velmi pěkně a úměrně věku dětí. Realizace byla zdařilá a děti reagovaly s nadšením, práce pro ně byla přirozená. Činnosti dobře přizpůsobila dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Cíle bakalářské práce byly naplněny. I po delší době děti mluví o činnostech co zažily.“

Jana Lajksnerová

„Program obsahoval zajímavé činnosti, byl kvalitně vypracovaný. Cíle bakalářské práce a jednotlivých činností studentka naplnila v celém rozsahu. Děti vedla dle pedagogických zásad a děti rády spolupracovaly. Zvládla je motivovat také k činnostem, které nemají tolik v oblibě. Jediným mínusem bylo období, kdy se program realizoval za což, ale studentka nemohla.“

Originální verze s podpisem obou zmíněných je přiložena v přílohách.

4.1.2 Sebereflexe

Žádný vzdělávací program se nedá brát jako dokonalý, proto bych můj program nazvala jako povedený, vzhledem k mým schopnostem a zkušenostem z praxe. Snažila jsem se obsáhnout v programu všechny oblasti RVP a zároveň všechny výchovy. Po ověření programu ve školce se sice objevily nějaké detaily, které je dobré vyladit, ale ty byly způsobeny především tím, že jsem si nebyla jistá, jak na tom děti s tímto tématem jsou.

Činnosti byly dle mého názoru vybrány dobře a každé dítě si v každém týdnu našlo to svoje. Ohlasy dětí byly také z většiny pozitivní, viz rozhovory s dětmi. Jsem vděčná, za umožnění aplikace programu ve školce a přístup dětí k programu, kdy celý ten měsíc bavil nejen děti, ale i mne.

Nyní, po necelém roce, jsem byla na praxi ve stejné školce a některé děti mi říkaly, jak se jim některé hry a činnosti z programu líbily a jestli si je zahrajeme znovu.

5 Závěr a zhodnocení

Bakalářská práce byla vytvořena, jako měsíční vzdělávací program, který lze využít jako měsíční blok nebo jednotlivé týdny rozdělit v průběhu celého roku. Při tvorbě programu bylo vycházeno z RVP PV a jeho částí tak, aby byly naplněny a zohledněny všechny vzdělávací oblasti, čímž dochází k všestrannému rozvoji dětí.

Cílem této bakalářské práce bylo přiblížit přírodu dětem. Program byl vytvořen na míru dětem z městské mateřské školy, byl však vytvořen tak, aby ho bylo možné aplikovat v jakékoliv mateřské škole.

V práci byly využity metody kvalitativního výzkumu formou pretestu a posttestu. Ten dopadl dle předpokladů a byl vyhodnocen jako úspěšný. Také bylo využito metody rozhovoru s dětmi.

Při realizaci programu se projevila vyčerpanost dětí na konci školního roku, proto by bylo vhodné realizovat ho v jiném období. Nejlépe březen až duben, to ovšem nebylo možné.

6 Zdroje

6.1 Tištěné zdroje

ADAMOVSÁ, M., 2006. *Děti a ekologie aneb Návštěva z planety Gya*. Praha: Rotag. ISBN 80-903175-8-8.

ANDRESKOVÁ, J., KUBECOVÁ, M., KUKAČKOVÁ, M., SUCHARDOVÁ, L., ZEMANOVÁ, K., 2018. *Rozvíjíme environmentální citění dětí*. Praha: Dr. Josef Raabe. ISBN 978-80-7496-355-1.

ČÁP, J., ČECHOVÁ, V., ROZSYPALOVÁ, M., 1998. *Obecná psychologie pro střední pedagogické školy*. 3. vyd. Praha: H&H. ISBN 80-86022-36-6.

ČINČERA, J., 2007. *Environmentální výchova: od cílů k prostředkům*. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-147-8.

GANČARČÍKOVÁ, K., 2018. *Příběh odpadu - Jak se Honzík naučil třídit odpad*. Praha: Albatros. ISBN 978-80-266-1310-7.

HARAŠTOVÁ, H., 2018. *Kapka Kája*. Praha: Albatros. ISBN 978-80-00-05011-9.

JANČAŘÍKOVÁ, K., KAPUCIÁNOVÁ, M., 2013. *Činnosti venku a v přírodě v předškolním vzdělávání*. Praha: Dr. Josef Raabe. ISBN 978-80-7496-071-0.

JANČAŘÍKOVÁ, K., 2017. *Činnosti k rozvíjení přírodovědné gramotnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Dr. Josef Raabe. ISBN 978-80-7496-327-8.

KERN, H., MEHL, Ch., NOLZ, H., PETER, M., 2015. *Přehled psychologie*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0871-6

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D., 2006. *Vývojová psychologie 2., aktualizované vydání*. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, a.s. ISBN 80-247-1284-9

LEBLOVÁ, E., 2012. *Environmentální výchova v mateřské škole*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0094-9.

MÁCHAL, A., 2000. *Průvodce praktickou ekologickou výchovou*. Brno: Rezekvítek. ISBN 80-902954-0-1

MEREDITH, S., 2018. *Proč se mám starat o naši planetu?* Praha: Svojk & CO. ISBN 978-80-256-2386-2.

OPRAVILOVÁ, E., GEBHARTOVÁ, V., 2011. *Rok v mateřské škole*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-703-9.

ROTH, P., 2020. *Kniha ekologie*. Praha 5: Euromedia. ISBN 978-80-242-7011-1

SÄFSTRÖMOVÁ, M., 2019. *Ilustrovaný atlas neuvěřitelných faktů o zvířatech*. Praha 4: Albatros. ISBN 978-80-00-05578-7.

STORCH, D., MIHULKA, S., 1997. *Ekologie*. Praha 1: Institut dětí a mládeže MŠMT ČR. ISBN 80-86088-12-0

ŠIMANOVSKÝ, Z., TICHÁ, A., 2011. *Lidové písničky a hry s nimi*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-927-9.

ŠTASTNÁ, J., 2007. *Kam s nimi-Vše o třídění a recyklaci odpadu*. Praha: Monte Cristo. ISBN 80-85005-72-7.

ŠVAŘÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K., 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0

VLAŠÍN, M., LEDVINA, P., MÁCHAL, A., 2009. *Desatero domácí ekologie*. Brno: Síť ekologických poraden. ISBN 978-80-904520-0-8.

WARNER, P., 2005. *6x25 her rozvíjecích schopnosti a dovednosti dítěte*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-902-X.

WATT, F., 2008. *365 výtvarných nápadů na celý rok*. Praha: Svojk & CO. ISBN 978-80-7352-957-4.

6.2 Internetové zdroje

Článek z *E-journalu Karlovy Univerzity s názvem Envigogika* [online]. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.envigogika.cuni.cz/index.php/Envigogika/article/view/53/57>

Dokument České školní inspekce - *PISA 2015: Konceptní rámec hodnocení přírodovědné gramotnosti* [online]. Praha, 2017 [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Publikace-a-ostatni-vystupy/Koncepcni-ramec-hodnoceni-prirodovedne-gramotnosti>

Hry využitě v programu [online]. [cit. 2022-05]. Dostupné z: <https://www.predskolaci.cz/z-vody-do-vody/>

Hry využitě v programu 2 [online]. [cit. 2022-05]. Dostupné z: <https://www.hranostaj.cz/>

KALUŽÍKOVÁ, Alexandra. *Role učitele a jeho podpora v rozvoji environmentálního citění u dětí předškolního věku*. [online]. Olomouc, 2019 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/rzzhqz/>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Alena Srbená, Ph.D.

NAVRÁTILOVÁ, Ludmila. *Environmentální projekt a jeho uplatnění v mateřské škole*. [online] Praha, 2011 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/20.500.11956/32638> Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra biologie a environmentálních studií. Vedoucí práce Jančaříková, Kateřina.

Rámcový vzdělávací program z r. 2021 [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/56051/>

Seznam a informace o ekocentrech [online]. [cit. 2022-09-03]. Dostupné z: <https://www.ekocentra.cz/ekocentra/liberecky-kraj/>

SÝKOROVÁ, Kamila. *Možnosti environmentální výchovy dětí předškolního věk*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2014 [cit. 2023-02-23]. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10563/28523>. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií, Ústav pedagogických věd. Vedoucí práce Balvín, Jaroslav.

Video k programu o modráskovi [online]. [cit. 2022-05-04]. Dostupné z: <http://hurvinekvpriode.cz/filmy/na-kridlech-modraska/>

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí [online]. [cit. 2023-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-17>

7 Seznam příloh

Příloha A – pohybové hry.....	74
Příloha B – obrázky výzkum:.....	77
Příloha C – fakta o zvířatech.....	84
Příloha D – noty:.....	85
Příloha E – příklad pomůcek:.....	87
Příloha F – příklady prací dětí z průběhu realizace:.....	89
Příloha G – evaluace a potvrzení o povolení realizace.....	91

Příloha A – pohybové hry

Pohybové hry blok I.

„Z vody do vody” – Děti stojí před čarou, na břehu. Před čarou je voda. Vedoucí hry říká „z vody, do vody”. Když do vody, děti skočí přes čáru, když z vody, děti skočí za čáru. Pokud se opakuje, dítě musí zůstat stát na místě. Kdo zkazí vypadává.

U malých dětí se hraje bez čáry. Vždy když je do vody tak skočí v před, vždy když z vody skočí vzad. Nevypadávají.

Cíl: Učí se postřehu, pohotovosti

Pomůcky: čára (lano)

„Rybičky, rybičky” – obměna hry na ovečky – Děti se postaví na jednu stranu hřiště a jeden vybraný rybář na stranu druhou (případně dva podle počtu dětí). Rybáři řeknou: „*Rybičky, rybičky, rybáři jedou.*” Tím hra započne a děti se rozeběhnou. Rybáři mají za úkol pochytat co nejvíce rybiček. Pokud někoho rybáři chytí, dotýčný se s nimi chytí při další hře za ruku a běhají spolu spojeni a tvoří síť. Vyhraje ten, kdo nebude chycen.

Cíl: Orientace v prostoru, obratnost, spolupráce

„Kapičky, mrak” – obměna hry molekuly – děti se pohybují po vymezeném prostoru do doby, kdy řekne vedoucí „*X kapiček udělá mrak*” místo x řekne číslo.

Cíl: předmatematická gramotnost, spolupráce, orientace v prostoru

Pohybové hry blok II.

„Zvířátka z lesa” – Po místnosti rozmístíme šišky, houby a borůvky a doprostřed místnosti dáme kruh ze švihadel (to bude domeček). Děti si stoupnou do kroužku, kolem domečku. Učitelka je rozdělí do skupin. (mravenci, srnky, veverky) Jedno dítě bude vlk. Učitelka se postaví do domečku.

Začínáme hru. Učitelka vždy říká např. „Srnky si donesou do domečku houby, veverky si donesou šišky,…” děti, když uslyší své zvířátko, běží pro danou potravu a donesou jí do domečku.

Když je vše v domečku řekneme, že už nastala zima a abychom se zahřáli, tak si zaběháme. A do domečku si, aby neměli hlad doběhnou srnky pro svoje jídlo,...

Cíl: Poznání zvířat a toho co je jejich potrava, orientace v prostoru, paměť, pozornost.

Pomůcky: kartičky se zvířaty, obrázky jídla, švihadla

„Najdi, najdi kytičku, co má tuto barvičku” – obměna Pan čáp ztratil čepičku

Děti běhají po prostoru a učitelka říká: „*Najdi, najdi kytičku, co má tuto barvičku...*” Děti se po zaznění barvy rozprchnou a hledají květiny s danou barvou.

Cíl: děti si procvičí barvy, orientace v prostoru, rozvoj hrubé motoriky, znalost květin

Pomůcky: obrázky květin, barvy (pro menší děti)

Pohybové hry blok III.

„Najdi zvíře” – po prostoru se rozmístí obrázky zvířat, děti jsou na daném místě v prostoru a podle popisu daného zvířete běží vždy k jeho obrázku.

Cíl: orientace v prostoru, postřeh, paměť

Pomůcky: kartičky se zvířaty, charakteristika

„Vzácní motýli” – do prostoru rozmístíme barevné motýlky a děti rozdělíme na skupinky (max.4) Pro starší děti každá barva představuje jiný počet bodů. Ve třídě pověsíme legendu s tím, jaká barva je za kolik bodů. Cílem je nasbírat co největší počet motýlků. (případně za co nejvíce bodů)

cíl: rozvoj orientace v prostoru, obratnosti, spolupráce, zdravého soupeření

pomůcky: motýlci z papíru, označení místa odkud se vybíhá (křída, švihadlo, izolepa,...), legenda

„Kompot” – Děti sedí okolo učitelky v kroužku a každý má v ruce skutečné ovoce nebo obrázek ovoce. Paní učitelka řekne např: švestky si vymění místa děti vstanou a vymění se. Když učitelka řekne kompot vymění se všechny děti.

Cíl: Orientace v prostoru, znalost ovoce, lokomoce, hrubá motorika.

Pomůcky: Ovoce nebo obrázky ovoce

Pohybové hry blok IV.

„Pepa zahodil lahvičku, měla barvu, barvičku“ (obdoba hry „pan čáp”) – stojíme v prostoru třídy a říká se básnička „*Pepa zahodil lahvičku, měla barvu, barvičku ...*” Řekne se barva a děti hledají v prostoru danou barvu.

Cíl: rozvoj orientace v prostoru, znalosti barev, spojení jména barvy s konkrétní barvou a předmětem

„Bludičky v lese“ (obdoba hry na letadla) – děti stojí ve vymezeném prostoru vedle sebe, jako stromy v lese. Vyberou se dvě děti, které se postaví na opačný konec pomyslného lesa. Mají zavázané nebo zavřené oči a volají na sebe. Bloudí lesem dokud se nenajdou. Stromy je nechytají, můžou maximálně navádět, pokud se nemohou delší dobu najít.

Cíl: rozvoj sluchového vnímání, důvěry, orientace pomocí zvuků

Pomůcky: šátek

„Kurník“ – v prostoru se rozmístí sedátka podle počtu dětí, jedno z dětí je zvoleno za lišku a jde na jeden konec kurníku. Pohybuje se kurníkem z jedné strany na druhou a slepičky se snaží zvedat a obsazovat sedátka tak, aby si neměla liška kam sednout. Pokud si liška dokáže sednout, tak se liškou stává slepice co zrovna stojí nebo ta, co si sedla poslední (nebo ještě nebyla).

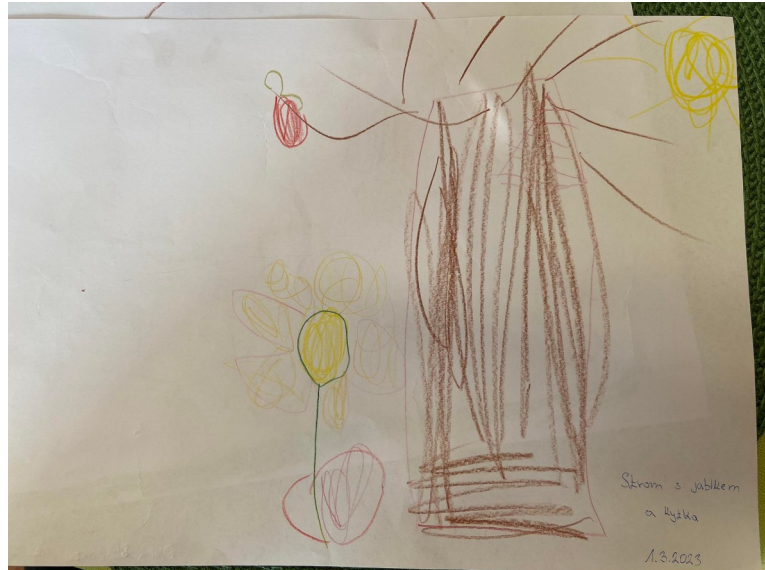
cíl: rozvoj postřehu, rychlosti přesunu, orientace v prostoru, spolupráce, ohleduplnosti

pomůcky: sedátka (ideálně bez opěradel aby se děti nebouchly)

Příloha B – obrázky výzkum:

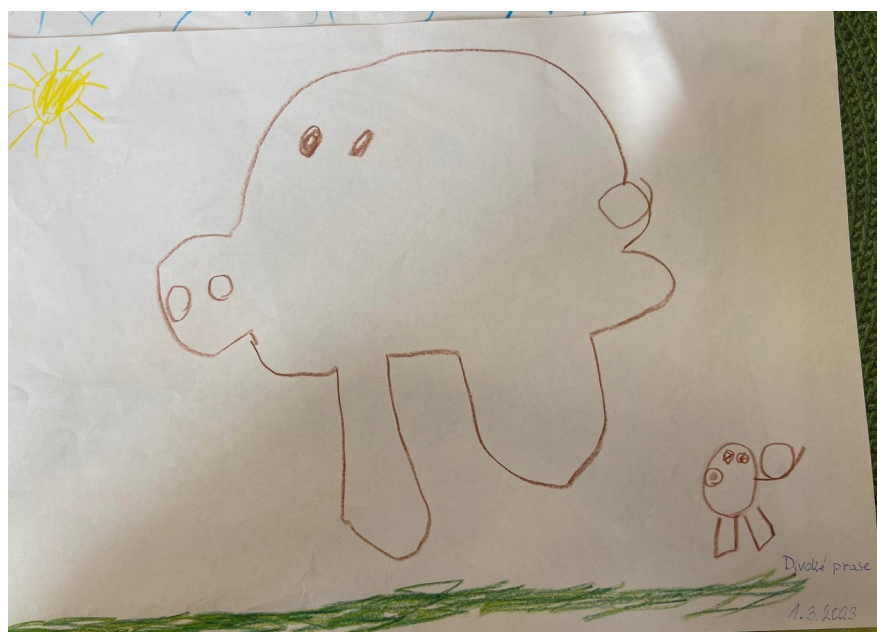
Obrázek 4: MŠ Stružnice, 18.1.2023, motýl u vody

Obrázek 5: MŠ Stružnice, 1.3.2023, strom s jablkem a kytko

Obrázek 6: MŠ Stružnice, 18.1.2023, strom, motýl a dům

Obrázek 7: MŠ Stružnice, 1.3.2023, divoké prasce

Obrázek 8: MŠ Stružnice, 18.1.2023, přírodová pláž

Obrázek 9: MŠ Stružnice, 2.3.2023, strom, rybníček, kytičky a hnízdo s vajíčkama

Obrázek 10: MŠ Stružnice, 18.1.2023, letící balóny nad řekou

Obrázek 11: MŠ Stružnice, 2.3.2023, Rybník

Obrázek 12: MŠ Klášterní, 1.5.2022, silnice a u ní les kam chodíme stanovat

Obrázek 13: MŠ Klášterní, 15.6.2022, já na zahrádce zalévám kytičky, aby mohly vyrábět vzduch

Obrázek 14: MŠ Klášterní, 1.5.2022, zahrada s kytičkama a prší

Kresba 2: MŠ Klášterní, 15.6.2022, miminko spí venku, protože čerství vzduch je důležitější

Obrázek 15: MŠ Klášterní, 2.5.2022, domeček a dílna

Obrázek 16: MŠ Klášterní, 15.6.2022, přírodní víla

Příloha C – fakta o zvířatech

Pandy - Pod černou srstí mají pandy kůži, zatímco pod bílou je růžová.

Havrani - Umí napodobovat zvuky stejně jako papoušek.

Mravenci - Chovají mšice a pijí z nich medovici. *(jako my když chováme krávy pro mléko)*

Když se potkají dva mravenci jeden druhému se pokloní. *(vyzkoušet)*

Vydry - Vydry se během spánku ve vodě navzájem drží předními tlapkami, aby je od sebe neodnesl proud.

Hlemýžď - Když se hlemýžďům nelíbí počasí, mohou zalézt do ulity a počkat dokud nebude venku lépe, vydrží tak až tři roky.

Mouchy - Při vzletu musí poskočit dozadu. *(vyzkoušení s dětmi)*

Zebry - Jsou černé s bílými pruhy - ne bílé s černými.

Krocان - Hlavy krocانů mění barvu podle nálady - na červenou, bílou nebo modrou.

Slůňata - Uklidňují se tím, že žužlají svůj vlastní chobot. *(jako lidská miminka dudlík nebo prst)*

Krávy - Dokáží spát ve stoje, ale sny se jim zdají jen když si lehnou. *(vyzkoušet)*

Včely - Nikdy nespí. Jejich med se nikdy nezkaží.

Lenochod - Ze stromů slézá jen jednou týdně ... aby se vykagal.

Lední medvěd - Má černou kůži a na ní srst, která není bílá ale průhledná. Je to tak, protože černá kůže pomáhá udržet teplo a průsvitná srst odráží barvu. Takže jim není zima a mohou splynout s okolím. *(vyzkoušet splynutí - např. modré triko a modrá zed')*

Příloha D – noty:

Čistá voda

hudba: Jiří Hradec
text: Marie Adamovská

$\text{♩} = 95$

D G D A

V po - to - ce se stříb - ři pstru - zi, v ře - ce pla - vou lo - so - si,

Em G D A D

v ryb - ní - ce zas bráz - dí vo - du kap - ři svý - mi o - ca - sy.

D G D A

Jest - li bu - de mršt - ným ry - bám. chy - bět čis - tá vo - díč - ka,

Em G D A D

ur - či - tě se ne - do - ži - jí zit - řej - ší - ho slu - nič - ka.

D G D A

Hlí - dej - me si čis - tou vo - du v mo - ři, v ře - ce, v ryb - ní - ce.

Em G D A D

Ať se mrs - ká pod hla - di - nou ry - bi - ček co nej - ví - ce.

Uvjíme věneček

Božena Vísкупová

U - ví - jí - me vě - ne - ček ze všech na - šich ky - ti - ček. Za - ple - te - me

do vě - neč - ku kví - tek, lí - tek i vět - vič - ku. Ja - ké jmé - no máš? Pojď ty mezi nás!

KDO MÁ CHOBOT JAK TROMBÓN

TO JE ON

hudba: Emil Hradecký
slova: Miroslav Florian

Živě

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It consists of three staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. The melody is written on a single line. The lyrics are: "To je on, ma-lý slon, co se u-čí na trom-bón." Above the notes are the chords D, A, D, A, D. The second staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. The melody is written on a single line. The lyrics are: "Zdvi-há cho-bot jak trom-bón, za-trou-bí, když dáš bon-bón." Above the notes are the chords D, A, D, A. The third staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 2/4 time signature. The melody is written on a single line. The lyrics are: "To je on, ma-lý slon, co se u-čí na trom-bón." Above the notes are the chords D, A, D, A, D.

To je on, ma-lý slon, co se u-čí na trom-bón.

Zdvi-há cho-bot jak trom-bón, za-trou-bí, když dáš bon-bón.

To je on, ma-lý slon, co se u-čí na trom-bón.

Učíme se třídít (melodie: To je žlate' posvíceve')

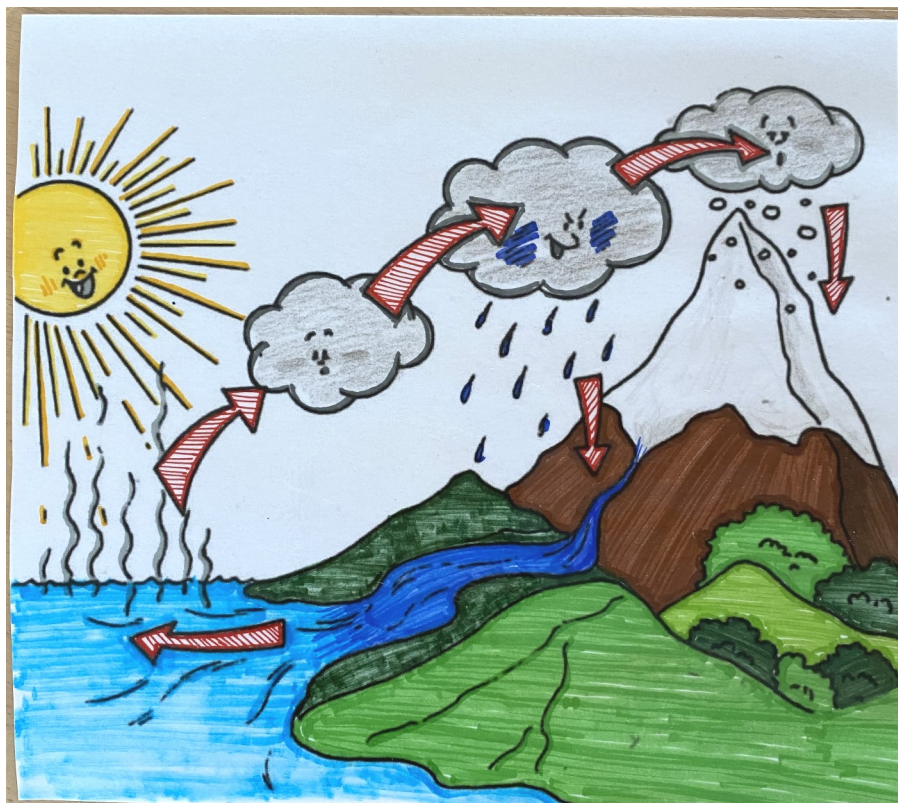
The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It consists of two staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 4/4 time signature. The melody is written on a single line. The lyrics are: "1. Pa-pír pa-tří do mod-ré-ho, na sklo má-me ze-le-ný." Above the notes are the chords C, G, C, G, C. The second staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a 4/4 time signature. The melody is written on a single line. The lyrics are: "Klasť dá-vá-me do žlu-té-ho a čer-ný je smí-se-ny." Above the notes are the chords G, C, G, C, G, C.

1. Pa-pír pa-tří do mod-ré-ho, na sklo má-me ze-le-ný.

Klasť dá-vá-me do žlu-té-ho a čer-ný je smí-se-ny.

2. Ted' už víme co kam patří
smíšený či tříděný.
Všchno bude hezky v koší
nič než honě' na zemi.

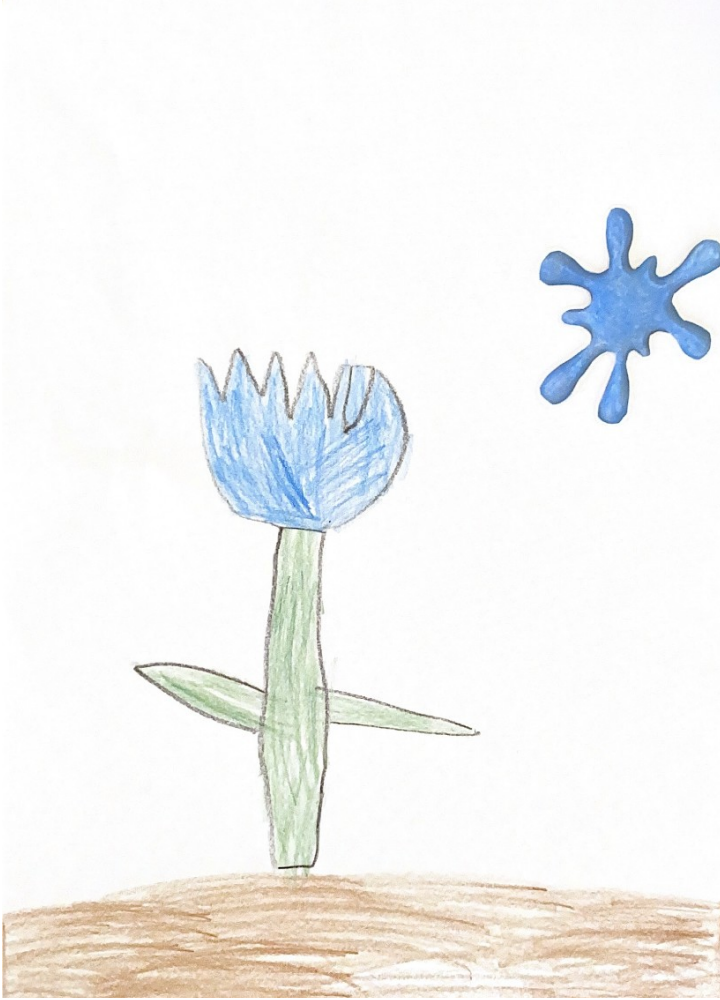
Příloha E – příklad pomůcek:

Příloha F – příklady prací dětí z průběhu realizace:

Příloha G – evaluace a potvrzení o povolení realizace

EVALUACE REALIZOVANÉHO PROGRAMU

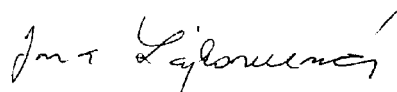
Lenka Karpetová

„Studentka měla program připravený velmi pěkně a úměrně věku dětí. Realizace byla zdařilá a děti reagovaly s nadšením, práce pro ně byla přirozená. Činnosti dobře přizpůsobila dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Cíle bakalářské práce byly naplněny. I po delší době děti mluví o činnostech co zažily.“

Jana Lajksnerová

„Program obsahoval zajímavé činnosti, byl kvalitně vypracovaný. Cíle bakalářské práce a jednotlivých činností studentka naplnila v celém rozsahu. Děti vedla dle pedagogických zásad a děti rády spolupracovaly. Zvládla je motivovat také k činnostem, které nemají tolik v oblibě. Jediným mínusem bylo období, kdy se program realizoval za což, ale studentka nemohla.“

**Potvrzení o umožnění uplatnění vzdělávacího programu v
rámci bakalářské práce v mateřské škole**

Tímto potvrzují, že umožňuji studentce Anně Kotkové uplatnit její vzdělávací program, který vypracovala jako součást bakalářské práce, v naší mateřské škole. Proběhne tak pod dozorem cvičné učitelky s možností kdykoliv během tohoto programu nahlédnout do vzdělávání pro vedení mateřské školy.

Jméno ředitelky: PaedDr. Kamila Podrápská, Ph.D.

MATEŘSKÁ ŠKOLA, LIBEREC,
Klášteří 466/4, příspěvková organizace
460 01 LIBEREC 5 ①
Tel. 485 110 179 - 80, IČ 72742810
E-mail: info@msklasterni.cz

Podpis ředitelky:

